T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
AİLE HEKİMLİĞİ ANABİLİM DALI

Tez Yöneticisi
Doç. Dr. Önder SEZER

EDİRNE MERKEZİNDE AİLE İÇİ ŞİDDET FARKINDALIĞININ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

(Uzmanlık Tezi)

Dr. Eralp KOCA

EDİRNE-2024

TEŞEKKÜR

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı'ndaki uzmanlık eğitimim süresince emeği geçen değerli hocalarım Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Hamdi Nezih DAĞDEVİREN'e, Prof. Dr. Serdar ÖZTORA'ya, Prof. Dr. Ayşe ÇAYLAN'a, hem tez sürecinde hem de asistanlık eğitimim boyunca bana katkılarından dolayı Doç. Dr. Önder SEZER'e, çalışma arkadaşlarıma, her zaman yanımda olan aileme ve her an desteğini benden esirgemeyen eşim Dr. Merve KOCA'ya teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ VE AMAÇ……..1
GENEL BİLGİLER……..3
AİLE KAVRAMI……3
AİLE İÇİ ŞİDDET……..4
ŞİDDET TİPLERİ……...10
GEREÇ VE YÖNTEMLER……13
BULGULAR……...15
TARTIŞMA……....71
SONUÇLAR……...78
ÖZET……..80
SUMMARY……82
KAYNAKLAR……...84
EKLER……...

SİMGE VE KISALTMALAR

AİŞ: Aile içi şiddet

AİŞFÖ: Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği

GİRİŞ VE AMAÇ

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre şiddet: "yaralanmaya, ölüme, psikolojik zarara, gelişim bozukluğuna, mahrumiyete sebebiyet verme ihtimali yüksek olan, kişinin kendisine, bir başkasına, bir gruba veya bir topluluğa karşı fiziksel gücü, elinde bulundurduğu imkan ve fırsatları direkt yada tehdit amacıyla kullanmasıdır" (1).

Dünya sağlık örgütü yakın partner şiddetini ise küresel sağlık ve toplumsal bir problem olarak tanımlamaktadır. Her türlü sosyoekonomik, dini, kültürel ortamda meydana gelmektedir. Her ne kadar şiddet hemcinsler arasında, karşı cinsten erkeklere ya da kadınlara karşı uygulanabilse de yakın partner şiddetinin küresel yükü kadınların üzerindedir. Kadınlara karşı uygulanan şiddetin failleri genellikle eşleri, birlikte oldukları partnerleri veya artık birlikte olmadıkları eski partnerleridir. Bunun aksine erkekler genelde yabancılar veya tanıdıkları tarafından şiddete uğrama olasılıkları daha yüksektir (2).

Şiddet insan tarihi boyunca insanlara biyolojik psikolojik ve sosyal yönden zarar veren durumlardan biridir. Bu davranışının nesilden nesle aktarılması şiddetin her dönemde etkinliğini devam ettirmesine olanak sağlamaktadır. Şiddetin birçok toplumda varlığını sürdürmesinin bir diğer nedeni şiddet hakkında farkındalığın düşük olması ve toplumun bazı durumları şiddet olarak tanımlamakta başarısız olmasıdır.

Aile içi şiddet (AİŞ) hane halkından ebeveyn, çocuk, yaşlıya karşı meydana gelebileceği gibi birlikte yaşamayan partnerler arasında da meydana gelebilir. AİŞ vurmak tekme atmak gibi fiziksel şiddetle sınırlı kalmaz, aile ve arkadaşlarından izole edilme, ekonomik yönden kontrol altında tutulma, korkutma, kontrol altına alma, psikolojik şiddeti de kapsamaktadır. Şiddet tek

seferlik ve ya süreklilik içeren bir yapıda olabilir. AİŞ'e maruz kalmak çocuğa yönelik kötü muamelenin bir tipidir. Çocuklar direkt olarak şiddete maruz kalmasalar bile tanıklık etmeleri durumunda da benzer şekilde zarar görmektedirler. Hatta çocukların bakım verenin zarar gördüğünü ve ya tehdit altında olduğunu bilmesi de zararlı sekellerin oluşmasına neden olabilir (3).

Şiddet insan tarihi boyunca insanlara biyolojik psikolojik ve sosyal yönden zarar veren durumlardan biridir. Bu davranışının nesilden nesle aktarılması şiddetin her dönemde etkinliğini devam ettirmesine olanak sağlamaktadır. Şiddetin birçok toplumda varlığını sürdürmesinin bir diğer nedeni şiddet hakkında farkındalığın düşük olması ve toplumun bazı durumları şiddet olarak tanımlamakta başarısız olmasıdır.

Çalışmamızın amacı: Edirne il merkezinde yaşayan yetişkin bireylerin aile içi şiddetine karşı farkındalık düzeylerini belirlemek ve farkındalığı etkileyen faktörleri ortaya koymaktır.

GENEL BİLGİLER

AİLE KAVRAMI

Aile, insanlar arasındaki yakın ilişkileri ifade eden bir terimdir ve akrabalık bağlarından oluşan bir topluluğu temsil eder. Aile, genellikle yetişkinlerin çocuklarına bakma ve onlara rehberlik etme sorumluluğunu taşır. Akrabalık bağları, bireyler arasında evlilik veya kan bağları yoluyla kurulan ilişkilerdir ve aile birliğini oluşturan önemli bir unsurdur. Evlilik ve kan bağları gibi farklı yollarla kurulan akrabalık bağları, aileyi oluşturan insanlar arasındaki yakın ilişkilerini tanımlar ve aile kavramının temelini oluşturur (4).

Aynı zamanda aile toplumsal yapının somut bir hal almasını sağlar. Bunu, kültürün oluşturulup gelecek nesillere öğrenme yoluyla aktarılmasını sağlayarak yapar (5).

Toplumun kültürü, bireyin içinde yaşadığı toplumda kadın ve erkeğin nasıl davranacağı, düşüneceği ve hareket edeceği beklentilerini belirleyerek, kadın ve erkeğin sosyal olarak yapılandırılmasını sağlar. Başka bir ifadeyle, insanlar doğuştan dişi veya erkek cinsiyetiyle gelirler, ancak yetişirken toplumun cinsiyetlerine özgü rollerine uygun davranmayı öğrenir ve büyürler. Aile, çevre ve eğitim gibi faktörlerin etkisiyle kız ve erkek çocuklar cinsiyetlerine uygun rolleri kazanır ve toplumsal cinsiyet kimliğini edinirler. Bu şekilde, kadınlar için ev işleri ve çocuk bakımı gibi işler öne çıkarken, erkekler için iş rolleri ailevi rollerden daha büyük bir önem kazanır (6).

Sosyal öğrenme teorisine göre ebeveynler problemler karşısında şiddet harici yolları kullanarak sorunları çözme becerisini yeteri kadar kullanamamaktadır. Çocuklar da ebeveynlerinin rol model alarak şiddeti sorunları çözmede bir araç olarak kabul eder ve kullanmaya başlar. Yine bu teoriye göre süregeldiği gibi kadınlar şiddetin mağdurları erkekler ise failleri olacaktır. Şiddeti tecrübe edenlerde bazı psikolojik, davranışsal sorunlar ortaya

çıkmaktadır. Cinsiyete göre bu sorunlarda farklılıklar olabilir. Erkeklerde agresiflik saldırganlık görülürken kadınlarda somatik yakınmalar, davranışsal sorunlara daha sık rastlanmaktadır (7).

Şiddeti uygulanan hedefe göre: kişinin kendisine uyguladığı şiddet, kişiler arası şiddet, toplu şiddet şeklinde sınıflandırabiliriz. Kişinin kendisine uyguladığı şiddetin içinde intihar davranışı, kendine zarar verme bulunurken toplu şiddette sosyal, politik, ekonomik şiddet bulunmaktadır. AİŞ, topluluğa uygulanan şiddet ile birlikte kişiler arası şiddet grubunda yer alır. AİŞ'yi de açacak olursak karşımıza çocuğa yönelik şiddet, yakın partner şiddeti, yaşlıya yönelik şiddet çıkar (8).

AİLE İÇİ ŞİDDET

Dünya Sağlık Örgütü şiddeti, "Kişinin kendine, başka bir kişiye veya bir grup veya topluluğa zarar verme, ölüm, psikolojik zarar, gelişim geriliği veya yoksunluk gibi sonuçlarla sonuçlanan veya bu tür sonuçlara yol açma olasılığı yüksek olan gücün tehdit veya fiilen kullanılmasıdır." şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımı yaptığı raporda şiddetin; çocuk istismarı ve ihmali, gençlik şiddeti, yakın partner şiddeti, cinsel şiddet, yaşlı istismarı, kendi kendine şiddet ve toplu şiddet gibi farklı türlerini ortaya koymuştur (8).

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2014 Küresel Durum Şiddeti Önleme Raporu'nda belirttiğine göre, her yıl dünya çapında 1,3 milyondan fazla insan, şiddetin tüm biçimleri (kendi kendine, kişilerarası ve toplu) nedeniyle ölmektedir ve küresel ölüm oranının %2,5'ini oluşturmaktadır. 15-44 yaş arası insanlar için şiddet, dünya çapında dördüncü ölüm nedenidir. Ayrıca, dünya genelinde her gün on binlerce insan ölümcül olmayan şiddetin kurbanı olmaktadır. Bunlar, acil servislerde tedavi gerektiren fiziksel yaralanmalara maruz kalan saldırı mağdurlarını ve diğer fiziksel, cinsel ve psikolojik istismara maruz kalan, ancak bunu sağlık veya diğer yetkililerine bildirmeyen kişileri de içermektedir (9).

Kadın erkek ilişkilerindeki güç eşitsizliği; kadının AİŞ'de daha sık kurban rolünde olmasının önemli bir nedenidir. AİŞ tüm dünyada ciddi bir insan hakları ihlali olarak kabul edilmektedir. Özellikle kadınların fiziksel, psikolojik, cinsel ve üreme sağlığı üzerinde önemli olumsuz etkiler oluşturan bir halk sağlığı sorunudur. Kadına yönelik aile şiddetinin halen tüm dünyada devam eden evrensel bir olgu olması, tüm olumsuz etkilerine rağmen konuya gerekli ehemmiyetin verilmediğini göstermektedir (10).

Çocuğa Yönelik Şiddet

Çocuğa yönelik şiddet: çocuğa karşı uygulanan, yakın veya uzak dönemde birçok probleme neden olabilecek tüm olumsuz tutum ve davranışlardır. Çocuğa yönelik şiddet çocuğa fiziksel psikolojik birçok yönden primer zarar verebilmesinin yanında şiddet davranışının benimsenmesi ve sonraki nesle aktarılması göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle çocukların şiddete karşı savunulmaya ve şiddet konusunda duyarlı bireyler olacak şekilde eğitilmeye ihtiyaçları vardır (11).

Dünya genelinde bakım verenleri tarafından 2 - 4 yaş arasındaki yaklaşık 250 milyon çocuğa (yaklaşık %60) fiziksel şiddet uygulandığı, yaklaşık 300 milyon çocuğun şiddet temelli disipline maruz kaldığı bildirilmiş. Ayrıca yaklaşık 1,1 milyar bakım verenin (%25'den fazla) çocuğun eğitiminde fiziksel ceza sisteminin gerekli olduğunu düşündüğü ortaya konulmuştur (12).

Çocuk istismarı risk faktörleri toplumsal, ailesel ve kişisel faktörler şeklinde sınıflandırılabilir. Toplumsal risk faktörlerini, sosyal eşitsizlik, kültürel normlar, toplumun şiddete karşı tutumu, medya şiddeti, çocuğun değerinin azalması (azınlık, engellilik, cinsiyet) şeklinde sayabiliriz. Geniş aile, düşük gelir düzeyi, aile içi şiddet varlığı, sosyal izolasyon ailesel risk faktörleri olarak gösterilebilir. Kişisel risk faktörlerine çocukla ilgili (engellilik, istenmeyen çocuk, prematüre doğum), anne babayla ilgili (genç ve deneyimsiz olama, madde kullanımı, hastalığa sahip olma, akraba ilişkilerinde problemler, erken yaşta şiddete maruz kalma) örnek gösterebiliriz (13).

Partnerine şiddet uygulayan erkeklerin %40 ila 70'i çocuklarına da şiddet uygulamaktadır. Çocuklar kendileri direkt olarak fiziksel şiddete maruz kalmasalar bile anne babalarının birbirine uyguladığı şiddete şahitlik etmeleri birçok sağlık problemlerine sebebiyet verebilir. Bu problemlere yemek yeme, kilo düzensizlikleri, uyku bozuklukları, agresifliği örnek verebiliriz. Çocuklar bu şiddet ortamından uzaklaşmayı deneyebilir hatta intihar girişiminde bile bulunabilirler (7).

Çocuğa yönelik şiddet fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal istismar ve ihmal şeklinde de görülebilir. Cinsel istismar belirlenmesi en zor şiddet türüdür. Kişinin kendi cinsel tatmini için çocuğa temas etmesi, ilişkiye girmesi, hatta temas içermeden de (cinsel içerikli şeyler izletme vs.) yapacağı, çocuk üzerinde zarar verme etkisi olabilecek davranışlar cinsel istismar kapsamında sayılabilir. İhmal ise çocuğun bakımını vermekle mükellef olan kişi veya kişilerin görevini ihmal etmesidir. Çocuğun giyinme, barınma, beslenme gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmamasının yanı sıra çocukla ilgilenmeme, göz teması kurmama,

dinlememe gibi davranışlar da duygusal ihmal kabul edilir. Bunların engellenmesi için yasal düzenlemeler, ebeveynlerin ve genel olarak toplumun bilinçlendirilmesi gerekmektedir (14).

Yaşlıya Yönelik Şiddet

Yaşlıya yönelik şiddet ya da yaşlı istismarı: yaşlı bireylerin herhangi bir yönden iyilik hali üzerinde olumsuz etki gösterebilecek ya da zarar veren tüm davranış ve tutumlar olarak tanımlanabilir. Yaşlı istismarı kişinin kendi evinde ya da kaldığı başka bir evde olabileceği gibi huzurevleri gibi yaşlıların bakımı için oluşturulmuş ortamlarda da gerçekleşebilir. Hatta bireyin kendi yaşamını tehdit edecek, güvensiz biçimde tek başına yaşaması da yaşlının kendi kendini ihmal etmesi olarak tanımlanır (15).

Yaşlıya yönelik şiddet tipleri: fiziksel şiddet, cinsel şiddet, ekonomik şiddet, psikolojik şiddet, ihmaldir. Yaşlıların bir yıllık fiziksel şiddet prevalansı ortalama %2,8 iken bu oran cinsel şiddette %0,7, ekonomik şiddette %4,7, psikolojik şiddette %8,8, ihmalde %3,1'dir (13).

Yaşlı istismarı için birçok risk faktörü ortaya koyulmuştur. İstismara uğrayan yaşlıların çoğunluğu 75 yaşından büyük, yaklaşık %75'i kadın, herhangi bir nedenden dolayı bağımlı ya da savunmasız ve istismarcı ile aynı ortamda yaşayan insanlardan oluşmaktadır. Yaşlıda oluşan yalnızlık duygusu birçok sağlık problemi ile birlikte istismar ihtimalini de arttırır. İstismarcının bakım verme işine gönüllü olmaması, bakım verdiği dönemde kendi aile içinde olumsuzluklar (maddi, ailevi, ekonomik vb.) yaşaması, şiddet ve istismarı bir çözüm yolu olarak kullanmayı meyilli olması istismar riskini yükseltir (16).

Ülkemizde her geçen yıl artan yaşlı nüfus nedeniyle yaşlı istismarının önemi giderek artmaktadır. Her şiddet türünün saptanmasında bazı farklı zorluklar vardır. Yaşlılarda: yargılanma korkusu, kimsenin ona inanmayacağı düşüncesi, yaşadıklarının kendi suçu olduğunu düşünme, aile içinde olan aile içinde kalır düşüncesi, yardım alabileceği yerler hakkında bilgisizlik, sosyal - ekonomik yönden bağımlı olma gibi durumlar zorluklar arasında sayılabilir. Sağlık çalışanlarının problemi bildirmede isteksiz - yetersiz olması, yaşlı istismarına yaklaşım ve ortaya çıkarma ile ilgili değerlendirmedeki yetersizliği de yaşlı istismarının saptanmasındaki zorluklar içerisindedir (17). İstismar bir kez gerçekleştiğinde geri dönülmesi zor ve ciddi fiziksel, psikolojik, sosyal problemler ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle istismara ilişkin risk faktörlerini ortadan kaldırmak için mücadele edilmesi gerekmektedir (18).

Yakın Partner Şiddeti

Yakın partner şiddeti birçok şekilde tanımlanabilir ve birçok farklı türde fiziksel ve duygusal istismarı kapsar. Amerika Birleşik Devletleri Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi

yakın partner şiddetini "Mevcut veya eski bir partner veya eş tarafından fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar." olarak tanımlamıştır. Şiddetin herhangi bir cinsel yönelime sahip çiftler arasında meydana gelebileceği ve ilişkinin cinsel yakınlığı içermesi gerekmediği konusunda uyarıda bulunmuştur. Bu geniş kategorilerin her birinde çeşitli davranışlar sınıflandırılabilir. Davranışlar tek seferlik veya süregelen bir istismar modeli olarak ortaya çıkabilir (19).

Dünyada bazı sosyokültürel ortamlarda kadınlara erkeklerle eşit yasal haklar ve korumalar sağlanmamaktadır. Bu, kadınların fiili olarak erkek aile üyeleri veya partnerleri tarafından kontrol edilen mülk ya da nesneler olarak görülmesine yol açabilir. Yasal çerçeveler ve sosyal destek sistemleriyle birlikte kültürel ve sosyal bağlamların, cinsiyet rollerinin ve beklentilerin yakın partner şiddetinin sıklığını ve ilişkili faktörleri şekillendirmesi mümkündür (20).

Yaşamları boyunca kadınların üçte birinden fazlası (%35,6) erkeklerinse dörtte birinden fazlası (%28,5) yakın partneri tarafından tecavüz, fiziksel şiddet, takip edilmeye maruz kalmaktadır. Bu davranışlara maruz kalan kadınlar erkeklere göre üç kat daha fazla yaralanmaktadır. Özellikle kadınlar yumruk yeme, tekme yeme, boğulma, dövülme, yakılma, bıçak ya da silahla yaralanma gibi ağır şiddete yaklaşık iki kat daha sık maruz kalmaktadır. Yakın partner şiddet sadece kadınlara karşı gerçekleşmemektedir. Kadınlarla benzer oranda görülmesine karşın, şiddet gören erkeklerin üçte ikisi ihtiyaç duymalarına rağmen sağlık hizmeti almak için başvuru yapmamaktadır. Yakın partner şiddeti riski yaş aralıklarına göre değişiklik göstermekle birlikte en sık 18-24 yaş arasında görülmektedir. Yakın partner şiddetinin heteroseksüel çiftlere yönelik bir sorun olduğu yönündeki kamu algısına karşın lezbiyen, gey, biseksüel ve transseksüel çiftler arasında da benzer şekilde yüksek oranda görülmektedir (19).

Bir çok risk faktörü, artmış yakın partner şiddet ile ilişkili bulunmuştur. Genç yaş, düşük eğitim seviyesi, çocukken şiddete maruz kalma ya da tanıklık etme, alkol veya madde kullanımı, şiddeti kabullenme, öncesinde partnerine şiddet uygulama gibi bireysel faktörler kişinin partnerine şiddet uygulama riskinde artışa neden olur. Toplumun cinsiyet eşitsizliğini, şiddeti kabullenmesi, şiddete karşı yaptırımların zayıf olması, sorunlu geleneksel cinsiyet normları ve bazı toplumlarda kadınların medeni haklarındaki eksiklikler de şiddetin toplumsal risklerindendir. Bunların aksine şiddeti azalttığı gösterilen faktörler, güçlü sosyal destek ağları, istikrarlı mutlu ilişki, güvenli barınmaya erişim, sağlık hizmetlerine erişimin kolay olması ve finansal destektir (21).

Dünya sağlık örgütü yakın partner şiddetini şiddet tipine göre dört kategoriye ayırmıştır:

- Fiziksel şiddet (tokat atma, vurma, tekme atma, dövme vb.)

- Cinsel şiddet (cinsel ilişkiye zorlama, cinsel baskıcı tutum vb.)
- Psikolojik şiddet (için hakaret, küçümseme, korkutma, zarar verme tehdidi, çocuklara el koyma tehdidi, tekrarlayıcı şekilde aşağılama vb.)
- Kontrol etme davranışları (arkadaş ve ailesi ile görüşmeyi engelleme, hareketlerini takip etme, ekonomik kısıtlama, çalışmasını eğitim ve sağlık hizmeti almasını engelleme vb.) (2)

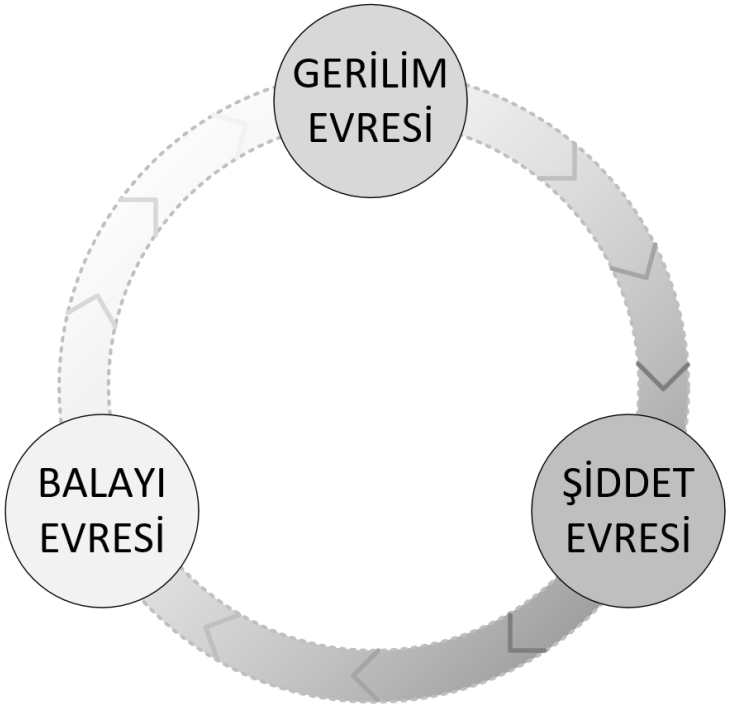
Erkeklere karşı yapılan şiddette görülme oranlarında erkeğin sağlık durumuna göre değişiklikler vardır. Fiziksel ve zihinsel açıdan sağlıklı erkeklerin %3,4 – 20,3' ü fiziksel, %7,3 – 37'si psikolojik, %0,2- 7'si cinsel şiddete maruz kalmaktayken, psikolojik ya da fiziksel hastalığı olan erkeklerde bu oranlar açıkça daha yüksek görülmektedir. Fiziksel şiddet %31,8 psikolojik şiddet %42,9, cinsel şiddet %4,1 – 8,8 seviyelerine yükselir (22).

Yakın partner şiddetinin psikolojik, fiziksel ve sosyal bir çok olumsuz sonucu bulunmaktadır. Fiziksel yaralanmaların yanı sıra solunum yolları, idrar yolları, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar gibi akut enfeksiyonlar, fibromiyalji, mens ilişkili pelvik ağrı, fonksiyonel gastrointestinal sistem bozuklukları, migren ve diper baş ağrısı sendromları yakın partner şiddetine maruz kalanlarda daha sık görülmektedir. Ama yakın partner şiddetinin uzun - kısa dönemde, direkt ya da indirekt etkilerinin varlığı kesindir. Her 6 gebeden 1'i gebelik sürecinde yakın partner şiddetine maruz kaldığını belirtmiştir. Şiddet, gebelikte ve gebelik sonrasında daha sık görülmektedir. Gebelikte yaşanan şiddet: annenin yetersiz kilo alması, düşük doğum ağırlıklı bebek, erken doğum, ölü doğum, düşük, uterus rüptürü, ablasyo plasenta, kanamaya neden olur. Şiddet yaşayan hastalarda psikolojik sorunların sıklığında da artış görülür. Depresyon, maddenin kötüye kullanımı, travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete bozuklukları, intihar, listenin en başındaki problemlerdir ve bu problemlerin görülme sıklığı şiddetin gücü ile orantılı şekilde artar. Örneğin şiddet yaşamamış birine oranla şiddet yaşayan birinde depresyon görülme ihtimali iki kat fazladır. Madde kullanım bozukluğu şiddet görmekte olan kadınlarda 6 kat daha fazla, intihar etme ihtimali 2 kat yüksektir (23).

Şiddet Döngüsü

Şiddet mağdurunun bu yaşantıdan uzaklaşmasını engelleyen, şiddeti tekrar tekrar yaşamasını kolaylaştıran olay örgüsüne verilen isimdir. Bu döngünün ilk aşaması gerilim evresi olarak tanımlanır. Bu evrede şiddeti uygulayan tarafın kontrol edici, kıskançlık, ortam gerginliğini arttıracak davranışları (internet, sosyal medyaya erişimini engelleme, sosyal ortamdan uzak durmasını isteme vs.) sergilemesine karşın şiddet mağduru ortamı sakinleştirmek amacıyla ekstra çaba göstermeye başlar. Böylece kendini toplumdan çeker,

tartışmalardan kaçınmaya çalışır. İkinci aşamada tırmanan gerilimin patlamasıyla kontrolsüz bir şiddet uygulanmaktadır bu nedenle bu aşamaya şiddet evresi denilir. Şiddetin boyutları değişkendir ve mağdurun geri çekildiğini fark eden fail şiddetin dozunu arttırabilir. Mağdur hayatta kalma dürtüsü ile bu evrede ilişkiden kurtulmak istese de üzerindeki çaresizlik hissi önündeki en büyük engeldir. Failin mağdurdan özür dilediği, hediyeler verdiği, olayın tekrarlanmayacağı konusundan söz verdiği evreye balayı evresi denir. Mağdur bu iyi tavır karşısında olumlu gelişme yaşanması umuduyla ilişkiye devam eder ancak döndü çalışmaya ve şiddet tekrar etmeye devam eder (24) (Şekil 1).

Şekil 1. Şiddet döngüsü

Şiddetle Baş Etme

Toplumların şiddete bakış açısı ve şiddetle baş etme yöntemleri farklılık göstermektedir. Türkiye'de cinsiyet rolleri, sosyoekonomik koşullar, toplumun aile içi şiddete "Aile içinde olan aile içinde kalır" şeklinde bakması şiddetin toplumsal bir problem olarak görülmeyip ailenin kendi problemi olarak algılanmasına neden olmaktadır. Türkiye'de ailenin kutsallığı nedeniyle yaşanan zorluklara rağmen, ailenin devam ettirilmesi gerektiği bilinci yaygındır. Örneğin bazı kişiler tarafından, kadınların çocuklarına bakımlarını aksatmaları, ev işlerini yapmamaları, eşine karşılık vermeleri, eşi ile cinsel ilişkiye girmek istememeleri durumunda şiddeti hak ettiği düşünülmektedir. Şiddet sonrasında kadınların büyük çoğunluğunun şiddeti kabullendiği ve

aynı evde yaşamaya devam ettiği görülmektedir. Kadınların şiddete verdiği en sık yanıt sessiz kalmakken, toplumun boşanan kadınlara olan bakış açısı şiddetle baş etme önündeki en büyük engeldir (25).

ŞİDDET TİPLERİ

Fiziksel Şiddet

Uygulayıcının fiziksel gücüne dayanan ya da alet kullanarak kişinin vücuduna zarar verecek her türlü davranışı fiziksel şiddet olarak tanımlayabiliriz. Diğer şiddet türlerinde olduğu gibi fiziksel şiddet diğer şiddet türleri ile birlikte görülebilmektedir. Fiziksel şiddete en sık eşlik eden cinsel şiddettir. Fiziksel şiddetin korku, öz saygıda azalma, değersizlik hissi gibi birçok psikolojik sonuçları bulunmaktadır (26).

Diğer şiddet türlerine göre daha net tanımı yapılabilen ve belirtilerini yakalaması daha kolay olan şiddet türüdür ve en yaygın görülen şiddet türü olmaya devam etmektedir. Fiziksel şiddetin hafif yaralanmalara neden olan davranışlardan cinayete uzanan geniş bir skalası mevcuttur. Gücün kişi üzerinde direkt kullanılmasının yanı sıra kişiyi sindirme, korkutma, ceza aracı olarak kullanılması da şiddet tanımı içerisindedir (27).

Fiziksel şiddete örnek olarak yumruk atma, tokat atma, üzerinde sigara söndürme, sıcak su ile zarar verme, irritan kimyasalları ya da kesici delici aletleri kullanarak zarar verme sayılabilir. Bunlardan Türkiye'de en çok " tokat atma veya bir şey fırlatma" belirtilmiştir. Türkiye'de evli her 100 kadından 37'si hayatının bir döneminde bunlar ve benzeri davranışlardan birine maruz kalmıştır (28).

Cinsel Şiddet

Cinsel şiddet, rıza olmadan veya kişinin rızası olmadığında meydana gelen, gerçekleştirilen veya teşebbüs edilen tüm cinsel eylemleri kapsayan geniş bir terimdir. Dünya sağlık örgütü, cinsel şiddeti geniş kapsamlı sağlık sonuçları olan küresel bir halk sağlığı ve insan hakları sorunu olarak kabul etmektedir. Cinsel şiddet, tecavüz, tecavüz girişimi, istenmeyen dokunma ve cinsel zorlamayı içermektedir. Kadınların %43,6'sı erkeklerden de her dört kişiden biri yaşamları boyunca cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Cinsel şiddetin %50-80' mağdurun tanıdığı bir kişi tarafından gerçekleştirilmektedir. Fiziksel veya zihinsel engelliler, ergenler, üniversite öğrencileri, evsizler, çocukken kötü muamele mağdurları, yoksullar, uyuşturucu veya alkol kullanım bozukluğu olanlar cinsel şiddet açısından riskli grubu oluştururlar. Cinsel şiddet örneklerinden en az bildirileni tecavüzdür. Tecavüzden kurtulanların

%16-38'si kolluk kuvvetlerine bildirirken, yine benzer orandaki mağdur sağlık kuruluşuna başvurmaktadır. Sağlık kuruluşundan hizmet alan her üç kişiden ikisi birinci basamak hekimine başvurmaktadır (29).

Cinsel şiddet sonrası depresyon, anksiyete, artmış stres, intihar girişimi, travma sonrası stres bozukluğu, uyku bozuklukları, yeme bozuklukları, disosyatif bozuklukların görülme riskinde artış olduğu ortaya koyulmuştur. Hatta bu şiddet geçmişine sahip olan kadınların özgüveninde azalma, sosyal yaşama katılmada beceriksizlik, çalışma yaşamına girememe, çocuk bakımında yetersizlik gibi sonuçları da mevcuttur. Şiddet sonrası akut dönemde olan bitene inanamama, korku, şok, kafa karışıklığı, utanç, kendini suçlama, çaresizlik gibi duygular baskın iken yeniden yapılanma aşamasında kendine güven, özsaygı, bağımsızlık, bağımsızlık hislerinde kayıp kendini göstermektedir. Cinsel şiddetin fiziksel sonuçları şiddeti uygularken kullanılan fiziksel gücün oranına göre değişkenlik göstermektedir (20).

Psikolojik Şiddet

Psikolojik şiddet lakap takma, aşağılayıcı ifadeler kullanma, bağırma, küçük düşürücü eylemlerde bulunma, sözler söyleme, karşısındakinin fikirlerini ve kişiliğini önemsememedir (19).

Psikolojik şiddet ergenler arasında en sık görülen partner şiddeti tipidir (%17-88). Bazı teorik modellere göre psikolojik şiddet eylemleri ve saldırgan davranışların ileride daha şiddetli fiziksel şiddete yönlenebileceği gösterilmiştir (30). Zorbalık, ergenlerde psikolojik şiddetin bir tipi olarak, bir veya daha çok öğrencinin başkasına olumsuz davranışlar sergilemesidir. Son yıllarda "Siber zorbalık" teknolojinin olumsuz etkilerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır. Siber zorbalık, iletişim teknolojileri kullanılarak birine ya da gruba karşı yapılan zarar verme davranışlarının tümüdür(18,31).

Psikolojik şiddete uğrayan kadınlarda ortaya çıkabilecek bazı durumlar; özsaygı, özyeterlilik değerlerinde azalma, sorumluluk almaktan kaçınma, ikili ilişki kurmakta zorlanma ve sorunlar yaşama, kişilik gelişim bozuklukları, yetersiz veya beceriksizlik hissiyatı, kendine zarar verme isteği hatta intihar düşüncesi, stres nedenli fiziksel patolojiler, kendi bedeniyle ilişkili yanlış düşünceler (26).

Kontrol Etme Davranışları

Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre kişinin sosyal ortama katılımı, ekonomik özgürlüğü, eğitim ve sağlık hizmeti alması konularındaki her türlü kısıtlama da bir şiddet türüdür. Partnerinin çalışmasını engellemek, istemediği iş için zorlamak, parasına el koymak,

mal varlığını kontrol etmesine izin vermemek, evin giderlerini karşılamamak, ekonomik kaynakların kişi üzerinde yaptırım ya da tehdit aracı olarak kullanılmasına ekonomik şiddet denir. Bu şiddet türünün psikolojik şiddet ile ortak yönlerinin olması nedeniyle bazı literatürde ilgili konular psikolojik şiddet içinde bahsedilip ekonomik şiddeti ayrı bir başlık altında anlatılmaktadır (27,32,33).

Aile içi şiddet fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik, sosyal yönleri ile sadece genellikle mağdur rolündeki kadınları etkilemez. Aynı zamanda çocuklar, aileler ve bir bütün olarak toplum da bu durumdan etkilenmektedir. Bu durum aile, toplum ve birey için sosyal, ekonomik, medikal sıkıntılar meydana getirmektedir. Böyle bir ortamda yetişen bireylerde kişilik yapısında bozulmalar, intihar girişimi, psikopatolojiye yatkınlık daha sık görülmektedir (7).

Dünya Sağlık Örgütü, aile içi şiddet konusunda hasta sonuçlarının iyileştirilmesi için hasta merkezli bakımın yanında sistemin tümüne yayılmış sağlık hizmeti yanıtının gerekliliğini belirtmektedir. Sağlık hizmeti sağlayıcısı düzeyinde yapılacaklara toplumsal cinsiyet eşitliği kültürünün teşvik edilmesi, travmaya dayalı ilkelere (saygı, mahremiyet, gizlilik, güvenlik) sahip olmak, danışmanlık için yeterli sürenin verilmesi, aile içi şiddet protokolleri konusunda farkındalığın teşvik edilmesi gösterilmiştir. Avrupa genelinde sağlık kliniklerinde yapılan bir araştırmada aile içi şiddetle mücadelede en etkili dört yol saptanmıştır. Bunlar kararlı liderlik verilmesi, katılımı zorunlu düzenli eğitimler, yerinde eğitmenlerin kullanılması, açık bir yol haritasının bulunması olarak tanımlanmıştır (34). Birinci basamakta aile içi şiddetin tanımlanması ve gerekli durumlarda sevki, hekimin düzenli eğitimi, kontrol listeleri, aile içi şiddeti savunucularının desteği ile başarılabilir (35). Bu nedenle birinci basamakta ve toplum genelinde aile içi şiddet farkındalığının arttırılması yüksek öneme sahiptir.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Bu araştırma Edirne il merkezinde yaşayan 18 yaş ve üzeri yetişkinlerin aile içi şiddet farkındalığı düzeyini ölçmek ve buna etki eden faktörleri saptamak amacıyla yapılmış olup, tanımlayıcı ve kesitsel bir çalışmadır.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Eylül 2022'de Edirne il merkezinde yaşayan 18 yaş üstü toplam 141656 kişi araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Edirne il merkezinde 23 Aile Sağlığı Merkezi ve 54 Aile Hekimliği Birimi bulunmaktadır. Örneklem sayısı %95 güven aralığı, %5 hata payı ile 383 kişi olarak hesaplanmıştır. Her Aile Hekimliği Birimi'ne kayıtlı 18 yaş ve üzeri nüfusa ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışma toplamda 405 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı Girişimsel Olmayan Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun 17 Ekim 2022 tarihli ve 2022/358 protokol numaralı kurul toplantısında 20/06 numaralı etik kurul kararı (Ek 1) ve Edirne Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı 13 Ocak 2023 tarihli 49654233-604.02.02 sayılı resmi yazısı (Ek 2) ile onayı alındıktan sonra 1 Şubat 2023 ile 31 Mayıs 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan sözlü onam alındıktan sonra anketler yüz yüze görüşmeyle doldurulmuştur. Katılımcılardan kimlik bilgileri istenmemiştir. Edirne İl Sağlık Müdürlüğünün onay yazısında belirtildiği gibi çalışmaya katılanlara dağıtılmak üzere şiddet konusunda bilgilendirici broşür hazırlanmış ve katılımcılara anket doldurulduktan sonra verilmiştir (Ek 3).

Çalışmanın katılma kriterleri olarak 18 yaş ve üzeri olmak, Edirne il merkezindeki bir Aile Hekimliği birimine kayıtlı olmak ve çalışma için gönüllü olmak belirlenirken, kişilerin iletişim kurmayı engelleyecek problemlerinin olması çalışmanın hariç bırakma kriteri olarak belirlenmiştir.

Veriler hazırlanan anket ile toplanmıştır. Anket, katılımcıların sosyodemografik özelliklerini, evlilik ile ilgili özelliklerini, aile içi şiddet konusundaki bilgi düzeylerini, aile içi şiddet tecrübelerini sorgulayan 28 soru ve Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği (AİŞFÖ) içeren 20 sorudan oluşmaktadır (Ek 4).

AİLE İÇİ ŞİDDET FARKINDALIĞI ÖLÇEĞİ

Akyürek ve ark. (36) AİŞFÖ'nün geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını 2019 yılında yapmıştır. Ölçek katılımcıların aile içi şiddetin tanımlanması, sonuçları, kabullenilmesi ve normalleştirilmesi hakkındaki bilgilerini ölçmeyi planlamaktadır. Toplam 20 sorudan oluşan ölçekte katılımcıların her soru için katılıyorum, kısmen katılıyorum, katılmıyorum seçeneklerinden bir tanesini seçmesi beklenmektedir. Her maddeden en ez bir, en fazla üç puan alınabilmektedir. Ölçeğin 1-5. maddeleri "Aile içi şiddetin tanımlanması", 6-10. maddeleri "Aile içi şiddetin sonuçları", 11-15. maddeleri "Aile içi şiddetin kabullenilmesi", 16-20. maddeleri "Aile içi şiddetin normalleştirilmesi" alt boyutlarını oluşturmaktadır. Maddelerden ilk on tanesi doğru, son on tanesi ters önermedir. Alt kategorilerden tanımlamada alınan yüksek puan katılımcının tanımlamayı doğru yapabildiğini, sonuçlardan alınan yüksek puan şiddetin sonuçlarının farkında olduğunu, kabullenme ile ilgili sorulardan alının yüksek puan kişinin şiddeti kabullenmediğini, normalleştirmeden alınan yüksek puan ise şiddeti normalleştirmediğini göstermektedir.

İSTATİSTİKSEL ANALİZ

Elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences, version 19, seri no:10240642) istatistik paket programında değerlendirildi. Tanımlayıcı istatistikler sayısal değişkenler için ortalama, standart sapma, ortanca, kategorik değişkenler için sayı ve yüzde olarak verildi. Verilerin normal dağılıma uygunluğunu test etmek için Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri uygulandı. Veriler normal dağılıma uymadığından non-parametrik testler uygulandı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olduğunda anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER

Çalışma grubunu oluşturan bireylerin yaşları 18-86 arasında değişmekte olup ortalaması±Standart Sapma (SS) 41,48±12,75 olarak saptandı. Bireylerin 39'u (%9,6) 18-24, 201'i (%49,6) 25-44, 152'si (%37,5) 45-64, 13'ü (%3,2) 65 ve üstü yaş grubunda yer almakta idi. Çalışma grubunun 249'u (%61,5) kadın, 156'sı (%38,5) erkek cinsiyete sahip olarak saptanmıştır.

Çalışma grubundakilerin 379'u (%93,6) il merkezinde, 18'i (%4,4) ilçede, 8'i (%2,0) belde ya da köyde yaşadığını bildirmiştir. Bireylerin 317'si (%78,4) resmi nikahlı 71'i (%17,5) hiç evlenmemiş, 10'u (%2,5) boşanmış, 5'i (%1,2) nikahlı ancak ayrı yaşıyor, 1'i (%0,2) imam nikahlı ve 1'i (%0,2) ise dul olduğunu beyan etmiştir.

Çalışma grubundaki bireylerin 272'si(%67,2) yükseköğretim ve üzeri, 81'i (%20,0) lise, 33'ü (%8,1) ilkokul, 19'u (%4,7) ortaokul düzeyinde öğrenime sahip iken 246'sının (%60,7) eşi yükseköğretim, 105'inin(%25,9) eşi lise, 29'unun (%7,2) eşi ortaokul, 25'inin (%6,2) eşi ise ilkokul düzeyinde öğrenime sahip olduğu saptanmıştır.

Bireylerin 139'u (%34,3) memur, 89'u (%22,0) işsiz, 46'sı (%11,4) emekli, 36'sı (%8,9) öğrenci, 33'ü (%8,1) işçi, 29'u (%7,2) esnaf, 13'ü (%3,2) mimar/mühendis, 11'i (%2,7) beyaz yakalı olup 9'u (%2,2) serbest mesleğe sahip idi. Eşlerin meslek dağılımına göre ise 97'si (%24,0) memur, 91'i (%22,5) işçi, 57'si (%14,1) işsiz, 56'sı (%13,8) emekli, 41'i (%10,1) esnaf, 37'si (%9,1) öğrenci, 15'i (%3,7) mimar/mühendis, 9'u (%2,2) serbest meslek, 2'si (%0,5) ise beyaz yakalı olarak bildirilmiştir. Çalışma grubundakilerin 186'sının (%45,9) geliri giderine eşit, 177'sinin (%43,7) geliri giderinden fazla, 42'sinin (%10,4) ise geliri giderinden

az olarak saptanmıştır. Katılımcıların sosyodemografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

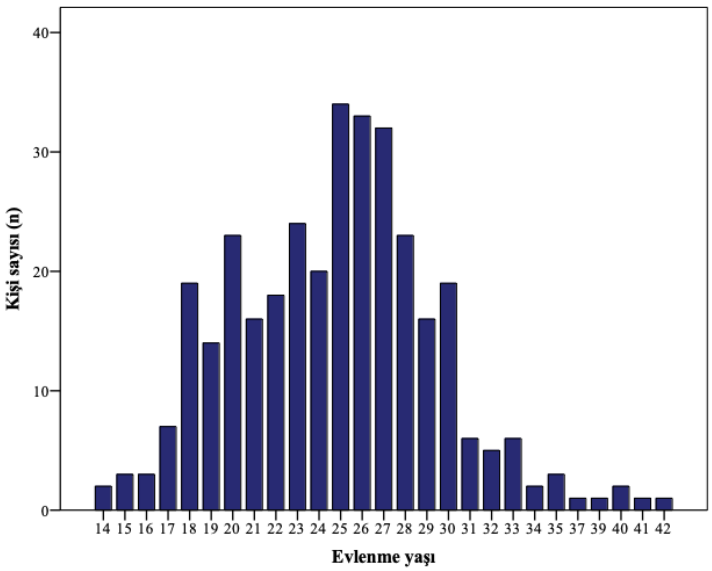
Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik özelliklerine göre dağılımı

Sosyodemografik özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yaş grubu		
18-24	39	9,6
25-44	201	49,6
45-64	152	37,6
65 ve üstü	13	3,2
Cinsiyet		
Kadın	249	61,5
Erkek	156	38,5
Yaşadığı bölge		
İl merkezi	379	93,6
İlçe	18	4,4
Belde/köy	8	2,0
Medeni durum		
Hiç evlenmemiş	71	17,5
Resmi nikahlı	317	78,3
İmam nikahlı	1	0,2
Nikahlı ancak ayrı yaşıyor	5	1,2
Boşanmış	10	2,6
Dul	1	0,2
Eğitim durumu		
İlkokul	33	8,1
Ortaokul	19	4,7
Lise	81	20,0
Yükseköğretim ve üzeri	272	67,2

Tablo 1. (Devam) Katılımcıların sosyodemografik özelliklerine göre dağılımı

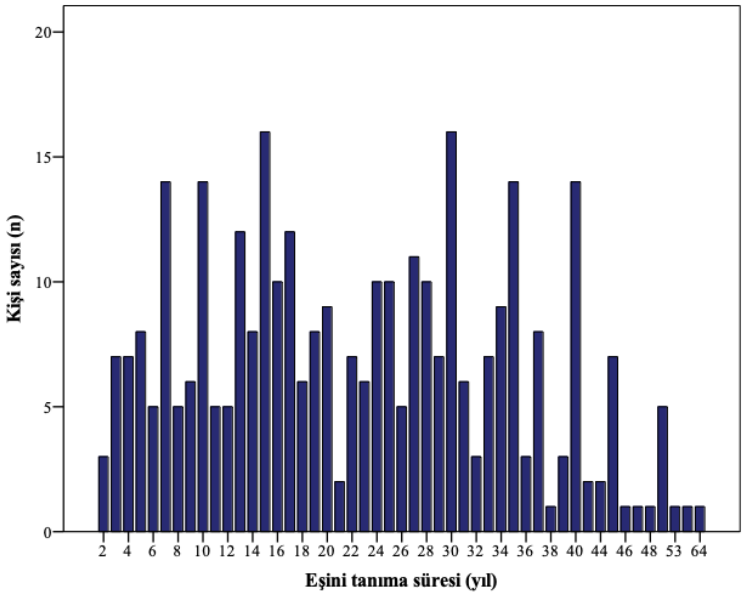
Eşinin eğitim durumu		
İlkokul	25	6,2
Ortaokul	29	7,2
Lise	105	25,9
Yükseköğretim ve üzeri	246	60,7
Meslek		
İşsiz	89	22,0
Emekli	46	11,4
Öğrenci	36	8,9
İşçi	33	8,1
Memur	139	34,3
Esnaf	29	7,2
Mimar/mühendis	13	3,2
Beyaz yaka	11	2,7
Serbest meslek	9	2,2
Eşinin mesleği		
İşsiz	57	14,1
Emekli	56	13,8
Öğrenci	37	9,1
İşçi	91	22,5
Memur	97	24,0
Esnaf	41	10,1
Mimar/mühendis	15	3,7
Beyaz yaka	2	0,5
Serbest meslek	9	2,2
Aile Geliri		
Geliri giderinden az	42	10,4
Geliri giderine eşit	186	45,9
Geliri giderinden fazla	177	43,7
Toplam	405	100,0

Çalışma grubunda yer alan bireylerin evlenme yaşı 14-42 arasında değişmekte olup ortalaması±Standart Sapma (SS) 24,78±4,75 olarak saptandı. Çalışma grubundaki bireylerin evlenme yaşına göre dağılımı Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. Çalışma grubundaki bireylerin evlenme yaşına göre dağılımı

Çalışma grubundaki bireylerin eşini tanıma süresi ise 2-64 yıl arasında değişmekte olup ortalaması±Standart Sapma (SS) 22,68±12,42 olarak saptanmıştır. Çalışma grubundaki bireylerin eşini tanıma süresinin dağılımı Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Çalışma grubundaki bireylerin eşini tanıma süresinin dağılımı

Çalışma grubundakilerin 255'i (%63,0) ailede önemli kararları her iki ebeveynin aldığını beyan ederken, 58'i (%14,3) kendisinin, 36'sı (%8,9) eşinin, 36'sı (%8,9) anne ve babasının birlikte, 11'i (%2,7) çocuklar dahil hep birlikte, 6'sı (%1,5) anne ya da babasının aldığını bildirmiş, 3'ü (%0,7) ise duruma göre değiştiğini beyan etmiştir. Çalışma grubundakilerin 119'unda (%29,4) çocukluğunda aile içi şiddet maruziyeti olduğu, 238'inde (%58,8) çocukluğunda aile içi şiddet tanıklığı olduğu saptanmıştır. Kişilerden 136'sının (%33,6) aile içi şiddet hakkında bilgilendirildiği bildirilmiştir. Çalışma grubundaki bireylerin aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörlere göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Çalışma grubundaki bireylerin aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörlere göre dağılımı

İlişkili olabilecek faktörler	**n**	**%**
Ailede önemli kararları alan kişi		
Kendisi	58	14,3
Eşi	36	8,9
Her iki ebeveyn	255	63,0
Anne/baba	6	1,5
Anne ve baba birlikte	36	8,9
Çocuklar dahil hep birlikte	11	2,7
Duruma göre değişiyor	3	0,7
Ailenin Korunması Kanunu hakkında bilgi sahibi olma durumu		
Hayır	54	13,3
Duydu ama içeriği bilmiyor	221	54,6
Evet	130	32,1
Çocukluğunda aile içi şiddete maruz kalma durumu		
Hayır	286	70,6
Evet	119	29,4
Çocukluğunda ailede / yakın çevrede aile içi şiddette tanıklık etme durumu		
Hayır	167	41,2
Evet	238	58,8
Aile içi şiddet hakkında bilgilendirme yapılma durumu		
Hayır	269	66,4
Evet	136	33,6

Çalışma grubunda, eşi olanlar arasındaki kişilerden 235'i (%70,4) tanışıp anlaşarak, 87'si (%23,5) görücü usulü, 10'u (%3,0) kaçarak, 2'si (%0,6) zorla/kaçırılarak evlenmiştir. Bireylerin 36'sının (%10,8) eşi ile akrabalık durumu olduğu saptanmıştır. Çalışma grubundakilerin 24'ünün (%7,2) evde eş ve çocuk dışında bakmakla yükümlü olduğu birinin olduğu, 312'sinin (%93,4) çocuğu olduğu bildirilmiştir. Bireylerin 177'sinin (%53,0) eşinin çocukları ile ilişkisinin çok iyi, 110'unun (%32,9) iyi, 21'inin (%6,3) orta, 4'ünün (%1,2) kötü olduğu tespit edilmiştir. Kişiler arasında 171'inin (%51,2) bazen, 135'inin (%40,4) çok nadir, 28'inin (%8,4) sürekli eşiyle tartıştığı saptanmıştır. COVID-19 kapanma sürecinde ise tartışma sıklığı 238 (%71,2) kişide değişmez iken 60 (%18,0) kişide azalmış, 36 (%10,8) kişide artmıştır. Çalışma grubundaki kişilerin eş ile ilgili faktörlere göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.Çalışma grubundaki kişilerin eş ile ilişkili faktörlere göre dağılımı

Eş ile İlişkili faktörler	**n**	**%**
Eşiyle evlenme şekli		
Kaçarak	10	3,0
Zorla/kaçırılarak	2	0,6
Görücü usulü	87	26,0
Tanışıp anlaşarak	235	70,4
Eşiyle akrabalık durumu		
Yok	298	89,2
Var	36	10,8
Evde eş ve çocuk dışında bakmakla yükümlü olduğu birinin varlığı		
Yok	310	92,8
Var	24	7,2
Çocuk sahibi olma durumu		
Yok	22	6,6
Var	312	93,4

Tablo 3. (Devam) Çalışma grubundaki kişilerin eş ile ilişkili faktörlere göre dağılımı

Eşin çocuklarla ilişkisi		
Çocuk yok	22	6,6
Çok kötü	0	0,0
Kötü	4	1,2
Orta	21	6,3
İyi	110	32,9
Çok iyi	177	53,0
Eş ile tartışma sıklığı		
Çok nadir	135	40,4
Bazen	171	51,2
Sürekli	28	8,4
COVID-19 kapanma sonrası eşi ile tartışma sıklığı değişikliği		
Azaldı	60	18,0
Değişmedi	238	71,2
Arttı	36	10,8
Toplam	334	100,0

Çalışmadakilerin 221'inin (%54,6) Ailenin Korunması Kanunu'nu duyduğunu fakat içeriğini bilmediğini, 130'unun (%32,1) bilgisi olduğu, 54'ünün (%13,3) ise bilgisinin olmadığı bulunmuştur. Bireyler arasında Ailenin Korunması Kanunu hakkında bilgi kaynakları sırası ile sosyal medya (%77,5), televizyon (%68,9) ve resmi kurumların yaptığı yayın bildirisi (%35,6) olarak ilk üç sırada yer almakta idi. Çalışma grubundaki bireylerin Ailenin Korunması Kanunu hakkında bilgi kaynaklarına göre dağılımı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Çalışma grubundaki bireylerin, Aile içi şiddet hakkında bilgi kaynaklarına göre dağılımı

Bilgi kaynağı	**n**	**%**
Sosyal medya	314	77,5
Televizyon	279	68,9
Resmi kurumların yaptığı yayın bildiri	144	35,6
Gazete dergi gibi yazılı yayın	130	32,1
İş ortamı/Sosyal ortam	4	1
Diğer	3	0,7
Toplam	874*	215,8**

* Toplam verilen cevap sayısıdır.
** Birden fazla yanıt verilebildiği için toplam %100'ü geçmektedir.

Çalışma grubundaki bireylerin aile içi şiddet ile ilgili bilgi sahibi oldukları yardım kaynakları arasında %60,7 ile Kadın sığınma evleri, %55,3 ile 112 acil yardım, %51,6 ile Aile sosyal hizmetler il müdürlüğü ilk üç sırada yer almaktadır. Çalışma grubundaki bireylerin bilgi sahibi oldukları aile içi şiddete karşı yardım alınabilecek mercilere göre dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Çalışma grubundaki bireylerin bilgi sahibi oldukları aile içi şiddete karşı yardım alınabilecek mercilere göre dağılımı

Yardım kaynağı	**n**	**%**
Kadın sığınma evleri	246	60,7
112 Acil yardım	224	55,3
Aile Sosyal Hizmetler il Müdürlüğü	209	51,6
Aile içi şiddet acil yardım hattı	176	43,5
Alo 183	163	40,2
Kadın sivil toplum	134	33,1
Belediye kadın dayanışma	100	24,7
ŞÖNİM	85	21
Toplam	1337*	330,1**

* Toplam verilen cevap sayısıdır.
** Birden fazla yanıt verilebildiği için toplam %100'ü geçmektedir.

Çalışma grubunda eşi olanlar arasında 34'ünün (%8,4) eşi tarafından tokat, tekme, yumruk atmak, boğazını sıkmak, ısırmak, kolunu bükmek, saçını çekmek, itmek, kesici-delici

aletlerle size direk zarar verme ya da korkutmak için bir eşyaya zarar vermek gibi fiziksel şiddete maruz kaldığı, 21'inin (%5,2) sonrası ayrılma düşündüğü, 4'ünün (%1,0) ise resmi kurumdan yardım aldığı bildirilmiştir. Diğer yandan 15'inin (%3,7) yardım almadığı, 7'sinin (%1,7) birinci derece akraba, 3'ünün (%0,7) her iki aile büyüğünden, 1'inin (%0,2) psikologdan yardım aldığı saptanmıştır. Çalışma grubundaki eşi olan bireylerin fiziksel şiddete maruz kalma durumlarına göre dağılımı Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Çalışma grubunda eşi olan bireylerin fiziksel şiddete maruz kalma durumlarına göre dağılımı

	n	**%**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında fiziksel şiddete maruz kalma durumu		
Hayır	300	89,8*
Evet	34	10,2*
Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlar arasında ayrılmayı düşünme durumu		
Hayır	13	38,2**
Evet	21	61,8**
Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlardan resmi kurumlardan yardım alma durumu		
Hayır	30	88,2**
Evet	4	11,8**
Eş tarafından fiziksel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar		
Yardım almadı	15	57,7***
Birinci derece akraba	7	26,9***
Psikolog	1	3,9***
Her iki aile büyüğü	3	11,5***
Toplam	26	100***

*Yüzdeler çalışma grubunda eşi olan bireyler üzerinden verilmiştir.
**Yüzdeler eşi fiziksel şiddet uygulayan bireyler üzerinden verilmiştir.
***Yüzdeler soruya yanıt veren bireyler üzerinden hesaplanmıştır.

Çalışma grubunda eşi olanlar arasında 45'inin (%11,1) eşi tarafından üzerinde kontrol sağlamak için duygusal ihtiyaçlarını kendi keyfine göre karşılamak, cezalandırıcı, küçük düşürücü, yargılayıcı tehdit edici tavırlar sergilemek, beceri ve yeteneklerini küçümsemek, kararlar alınıyorken fikrini almamak, maddi ve manevi yardım alabileceği kişilerden uzaklaştırmak gibi psikolojik şiddete maruz bırakıldığı; 33'ünün (%8,1) sonrasında ayrılmayı

düşündüğü, 4'ünün (%1,0) ise resmi kurumdan yardım aldığı bildirilmiştir. Diğer yandan 17'sinin (%4,2) yardım almadığı, 7'sinin (%1,7) birinci derece akraba, 3'ünün (%0,7) psikolog, 2'sinin (%0,2) arkadaşlarından yardım aldığı saptanmıştır. Çalışma grubundaki eşi olan bireylerin psikolojik şiddete maruz kalma durumlarına göre dağılımı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Çalışma grubunda eşi olan bireylerin psikolojik şiddete maruz kalma durumlarına göre dağılımı

	n	**%**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında psikolojik şiddete maruz kalma durumu		
Hayır	289	86,5*
Evet	45	13,5*
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu		
Hayır	12	26,7**
Evet	33	73,3**
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu		
Hayır	41	91,1**
Evet	4	8,9**
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar		
Yardım almadı	17	58,6***
Birinci derece akraba	7	24,2***
Arkadaş	2	6,9***
Psikolog	3	10,3***
Toplam	29	100***

*Yüzdeler çalışma grubunda eşi olan bireyler üzerinden verilmiştir.
**Yüzdeler eşi psikolojik şiddet uygulayan bireyler üzerinden verilmiştir.
*** Yüzdeler soruya yanıt veren bireyler üzerinden hesaplanmıştır.

Çalışma grubundakilerin 6'sının (%1,5) eşi tarafından rızası olmadan cinsel ilişkiye zorlamak, "hayır" dediğiniz zaman duymazdan gelmek, rıza almadan cinsellik içeren görüntüleri çekmek ya da yayınlamak, cinselliği ceza/ödül sistemi olarak kullanmak gibi cinsel şiddete maruz kalma gibi cinsel şiddete maruz kaldığı, 6'sının (%1,5) sonrası ayrılma düşündüğü, 4'ünün (%1,0) ise resmi kurumdan yardım aldığı bildirilmiştir. Diğer yandan 3'ünün (%0,7) yardım almadığı, 2'sinin (%1,7) birinci derece akraba, 1'inin (%0,2)

arkadaşından yardım aldığı saptanmıştır. Çalışma grubunda eşi olan bireylerin cinsel şiddete maruz kalma durumlarına göre dağılımı Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Çalışma grubunda eşi olan bireylerin cinsel şiddete maruz kalma durumlarına göre dağılımı

	n	%
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında cinsel şiddete maruz kalma durumu		
Hayır	328	98,2*
Evet	6	1,8*
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet kalanlardan ayrılmayı düşünme durumu		
Hayır	0	0,0**
Evet	6	100,0**
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu		
Hayır	4	66,7**
Evet	2	33,3**
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar		
Yardım almadı	3	50,0**
Birinci derece akraba	2	33,3**
Arkadaş	1	16,7**

*Yüzdeler çalışma grubunda eşi olan bireyler üzerinden verilmiştir.
**Yüzdeler eşi cinsel şiddet uygulayan bireyler üzerinden verilmiştir.

Çalışma grubundakilerin 19'unun (%5,7) eşi tarafından çalışmasına, meslek edinmesine, okulu ya da kursu bitirmesine veya işinde yükselmesine engel olma, gelir ve birikime el koyma, oldukça düşük miktarda harçlık vererek günlük yaşamını idame ettirmesini istemek gibi ekonomik şiddete maruz kaldığı, 10'unun (%52,6) sonrası ayrılma düşündüğü, 1'inin (%5,3) ise resmi kurumdan yardım aldığı bildirilmiştir. Diğer yandan 12'sinin (%63,1) yardım almadığı, 6'sının (%31,6) birinci derece akraba, 1'inin (%5,3) arkadaşından yardım aldığı saptanmıştır. Çalışma grubundaki eşi olan bireylerin ekonomik şiddete maruziyet durumlarına göre dağılımı Tablo 9'da verilmiştir

Tablo 9. Çalışma grubunda eşi olan bireylerin ekonomik şiddete maruziyet durumlarına göre dağılımı

	n	%
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında ekonomik şiddete maruziyet durumu		
Hayır	315	94,3*
Evet	19	5,7*
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu		
Hayır	9	47,4**
Evet	10	52,6**
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu		
Hayır	1	5,3**
Evet	18	94,7**
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar		
Yardım almadı	12	63,1**
Birinci derece akraba	6	31,6**
Arkadaş	1	5,3**

*Yüzdeler çalışma grubunda eşi olan bireyler üzerinden verilmiştir.
**Yüzdeler eşi ekonomik şiddet uygulayan bireyler üzerinden verilmiştir.

Çalışma grubundaki bireylerin haber tepkileri arasında %56,5 ile "Şiddeti yaşayanlar için üzülürüm", %35,7 ile "Benim/yakınlarımın da başıma gelebilir diye korkarım", %3,1 ile "Sinirlenirim" yer almaktadır. Çalışma grubundaki bireylerin AİŞ ile ilgili haberler karşısındaki tepkilerine göre dağılımı Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Çalışma grubundaki bireylerin AİŞ ile ilgili haberler karşısındaki tepkilerine göre dağılım

Haber tepkisi	**n**	**%**
Şiddeti yaşayanlar için üzülürüm	376	92,8
Benim/yakınlarımın da başıma gelebilir diye korkarım	239	59
Sinirlenirim	14	3,6
Yaptırımların yetersiz olduğunu düşünüyorum	9	2,2
Şiddet mağdurlarına yardımcı olmak isterim	7	1,7
Bu konudaki eğitimlerin artması gerektiğini düşünürüm	6	1,4
Çaresiz hissederim	5	1,2
Hak ettiklerini düşünürüm	2	0,5
Bir şey hissetmem	2	0,5
Toplam	660*	162,9**

* Toplam verilen cevap sayısıdır.
** Birden fazla yanıt verilebildiği için toplam %100'ü geçmektedir.

KARŞILAŞTIRMALI İSTATİSTİKLER

Aile içi şiddetin tanımlanması alt boyutunda puan ortalaması 5,90±1,84, AİŞ sonuçları alt boyutunda puan ortalaması 5,38±1,00, AİŞ kabullenilmesi alt boyutunda puan ortalaması 7,02±2,23, AİŞ normalleştirilmesi alt boyutunda puan ortalaması 5,73±1,47 olarak saptanmıştır. Katılımcıların AİŞFÖ toplam puan ortalaması 24,03±4,43 olarak bulunmuştur. Katılımcıların AİŞFÖ toplam puan ortalaması kadınlarda 23,13±3,64, erkeklerde 25,46±5,18 olarak bulunmuştur.

Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği "Aile İçi Şiddetin Tanımlanması" Alt Boyutunun Değerlendirilmesi

Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutu puanına göre, erkeklerin puanı kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutu puanına göre karşılaştırılması Tablo 11'de verilmiştir. Çalışma grubundakilerin yaşı ile şiddetin tanımlanması alt boyutu arasında istatistiksel anlamlılık saptanmamıştır (r=-0,051; p=0,303).

Tablo 11. Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Sosyodemografik özellikler	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Yaş grubu				
18-24	5,0 (5,0-9,0)	5,6 (1,0)	1,188	0,756*
25-44	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,8)		
45-64	5,0 (5,0-15,0)	6,0 (2,0)		
65 ve üstü	5,0 (5,0-13,0)	6,4 (2,5)		
Cinsiyet				
Kadın	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,7)	**2,497**	**0,013****
Erkek	5,0 (5,0-15,0)	6,2 (2,1)		
Yaşadığı bölge				
İl merkezi	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (1,8)	2,446	0,294*
İlçe	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (1,6)		
Belde/köy	5,0 (5,0-15,0)	6,9 (2,4)		
Medeni durum				
Hiç evlenmemiş	5,0 (5,0-13,0)	5,7 (1,5)	4,613	0,465*
Resmi nikahlı	5,0 (5,0-15,0)	6,0 (1,9)		
İmam nikahlı	10,0 (10,0-10,0)	10,0 (0,0)		
Nikahlı ancak ayrı yaşıyor	5,0 (5,0-6,0)	5,2 (0,5)		
Boşanmış	5,0 (5,0-9,0)	5,7 (1,3)		
Dul	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Eğitim durumu				
İlkokul	5,0(5,0-15,0)	6,7 (2,6)	7,151	0,067*
Ortaokul	5,0 (5,0-15,0)	6,6 (2,8)		
Lise	5,0 (5,0-10,0)	5,6 (1,2)		
Yükseköğretim ve üzeri	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,8)		

Tablo 11. (Devam) Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Eşinin eğitim durumu				
İlkokul	5,0 (5,0-13,0)	6,4 (2,1)	3,196	0,362*
Ortaokul	5,0 (5,0-15,0)	6,2 (2,2)		
Lise	5,0 (5,0-15,0)	6,0 (2,0)		
Yükseköğretim ve üzeri	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,7)		
Meslek				
İşsiz	5,0 (5,0-13,0)	5,7 (1,6)	4,903	0,768*
Emekli	5,0 (5,0-15,0)	6,2 (2,2)		
Öğrenci	5,0 (5,0-10,0)	5,8 (1,2)		
İşçi	5,0 (5,0-15,0)	6,1 (2,5)		
Memur	5,0 (5,0-11,0)	5,8 (1,4)		
Esnaf	5,0 (5,0-10,0)	6,1 (1,7)		
Mimar/mühendis	5,0 (5,0-13,0)	6,5 (2,6)		
Beyaz yaka	5,0 (5,0-15,0)	6,2 (3,1)		
Serbest meslek	5,0 (5,0-15,0)	7,2 (3,9)		
Eşinin mesleği				
İşsiz	5,0 (5,0-15,0)	6,7 (2,5)	13,650	0,091*
Emekli	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (2,0)		
Öğrenci	5,0 (5,0-9,0)	5,7 (1,0)		
İşçi	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,9)		
Memur	5,0 (5,0-11,0)	5,7 (1,5)		
Esnaf	5,0 (5,0-10,0)	5,6 (1,2)		
Mimar/mühendis	5,0 (5,0-15,0)	6,5 (2,8)		
Beyaz yaka	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Serbest meslek	5,0 (5,0-8,0)	5,7 (1,0)		
Aile Geliri				
Geliri giderinden az	5,0 (5,0-13,0)	6,3 (2,0)	3,312	0,191*
Geliri giderine eşit	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (1,8)		
Geliri giderinden fazla	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,8)		

* Kruskal Wallis testi, **Mann-Whiney U testi

Aile İçi Şiddetin tanımlanması alt boyutu puanı ile evlenme yaşı (r=-0,012; p=0,826) ve eşini tanıma süresi (r=0,035; p=0,518) arasında istatistiksel anlamlılık saptanmamıştır. Aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörlere göre AİŞ'in tanımlanması alt boyutu puanının karşılaştırılması Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörlere göre AİŞ'in Tanımlanması alt boyutu puanının karşılaştırılması

Aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörler	Median (Min-Maks)	Ortalama(SD)	Test değeri Z/KW	p
Ailede önemli kararları alan kişi				
Kendisi	5,0 (5,0-13,0)	6,1 (1,9)	2,683	0,847*
Eşi	5,0 (5,0-15,0)	6,0 (2,1)		
Her iki ebeveyn	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (1,9)		
Anne/baba	5,5 (5,0-8,0)	5,8 (1,2)		
Anne ve baba birlikte	5,0 (5,0-9,0)	5,6 (1,0)		
Çocuklar dahil hep birlikte	5,0 (5,0-10,0)	6,6 (2,2)		
Duruma göre değişiyor	5,0 (5,0-6,0)	5,3 (0,6)		
Ailenin Korunması Kanunu hakkında bilgi sahibi olma durumu				
Hayır	5,0 (5,0-13,0)	5,8 (1,8)	3,905	0,142*
Duydu ama içeriği bilmiyor	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,5)		
Evet	5,0 (5,0-15,0)	6,3 (2,4)		
Çocukluğunda aile içi şiddete maruz kalma durumu				
Hayır	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (1,9)	-0,471	0,638**
Evet	5,0 (5,0-13,0)	5,8 (1,6)		
Çocukluğunda ailede / yakın çevrede aile içi şiddette tanıklık etme durumu				
Hayır	5,0 (5,0-15,0)	6,0 (2,0)	-0,384	0,701**
Evet	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (1,8)		
Aile içi şiddet hakkında bilgilendirme yapılma durumu				
Hayır	5,0 (5,0-15,0)	6,0 (2,0)	-1,867	0,062**
Evet	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,5)		

*Kruskal-Wallis testi, **Mann-Whitney U testi

Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddetin tanımlanması alt boyutu puanına göre karşılaştırılması açısından herhangi bir fark saptanmamıştır. Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddetin tanımlanması alt boyutu puanına göre karşılaştırılması Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Eş ile ilişkili özellikler	**Median (Min-Maks)**	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Eşiyle evlenme şekli				
Kaçarak	5,5 (5,0-10,0)	6,4 (1,9)	2,519	0,472*
Zorla/kaçırılarak	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Görücü usulü	5,5 (5,0-13,0)	6,0 (1,8)		
Tanışıp anlaşarak	5,5 (5,0-15,0)	5,9 (1,9)		
Eşiyle akrabalık durumu				
Yok	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (1,8)	0,712	0,476**
Var	5,0 (5,0-11,0)	6,2 (1,9)		
Evde eş ve çocuk dışında bakmakla yükümlü olduğu birinin varlığı				
Yok	5,5 (5,0-15,0)	5,9 (1,8)	0,968	0,333**
Var	5,0 (5,0-13,0)	6,3 (2,2)		
Çocuk sahibi olma durumu				
Yok	5,0 (5,0-13,0)	5,7 (1,4)	1,334	0,182**
Var	5,0 (5,0-15,0)	6,0 (2,0)		
Eşin çocuklarla ilişkisi				
Çocuk yok	5,0 (5,0-10,0)	5,7 (1,4)	4,568	0,335*
Çok kötü	5,0 (5,0-13,0)	5,7 (1,4)		
Kötü	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Orta	5,0 (5,0-9,0)	5,6 (1,3)		
İyi	5,0 (5,0-15,0)	6,0 (1,9)		
Çok iyi	5,0 (5,0-15,0)	6,1 (2,1)		

Tablo 13. (Devam) Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Eş ile tartışma sıklığı				
Çok nadir	5,0 (5,0-15,0)	6,0 (2,1)	0,333	0,954*
Bazen	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (1,9)		
Sürekli	5,0 (5,0-10,0)	5,6 (1,3)		
COVID-19 kapanma sonrası eşi ile tartışma sıklığı değişikliği				
Azaldı	5,0 (5,0-15,0)	6,0 (1,9)	0,970	0,809*
Değişmedi	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (2,0)		
Arttı	5,0 (5,0-10,0)	5,8 (1,3)		

*Kruskal-Wallis testi **Mann-Whitney U testi
***Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlar arasından ayrılmayı düşünmeyenler ayrılmayı düşünenlerden Aile İçi Şiddetin tanımlanması alt boyutundan daha yüksek puan almıştır. Fiziksel şiddete maruz kalma, fiziksel şiddet sonrası resmi kurumlardan yardım alma ve fiziksel şiddet sonrası yardım alınan kaynaklar arasında AİŞ'in tanımlanması alt boyutundan alınan puanda istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında fiziksel şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	5,0 (5,0-8,0)	5,9 (1,9)	0,623	0,533*
Evet	5,0 (5,0-11,0)	6,0 (1,8)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlar arasında ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	6,0 (5,0-11,0)	6,9 (2,2)	**-2,576**	**0,027***
Evet	5,0 (5,0-9,0)	5,5 (1,2)		

Tablo 14. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması

Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlardan resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	7,0 (5,0-11,0)	6,2 (1,8)	-1,504	0,218*
Evet	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	9,0 (5,0-11,0)	6,5 (2,1)	2,572	0,462**
Birinci derece akraba	5,0 (5,0-5,0)	5,3 (0,8)		
Arkadaş	-	-		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	5,0 (5,0-5,0)	6,7 (2,9)		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a]Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi fiziksel şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15. Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında psikolojik şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	6,5 (5,0-11,0)	6,0 (2,0)	-1,018	0,309*
Evet	5,0 (5,0-9,0)	5,6 (1,4)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-10,0)	6,4 (2,0)	-1,839	0,172*
Evet	5,0 (5,0-9,0)	5,4 (0,9)		

Tablo 15. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması

Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-10,0)	5,7 (1,4)	-1,164	0,406*
Evet	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	5,0 (5,0-9,0)	5,6 (1,2)	0,831	0,842**
Birinci derece akraba	5,0 (5,0-8,0)	5,4 (1,1)		
Arkadaş	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Psikolog	5,0 (5,0-6,0)	5,3 (0,6)		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi psikolojik şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 16'te verilmiştir.

Tablo 16. Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında cinsel şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	5,0 (5,0-11,0)	5,9 (1,9)	-0,561	0,575*
Evet	5,0 (5,0-5,0)	5,8 (2,0)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet kalanlardan ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	-	-	-	
Evet	5,0 (5,0-5,0)	5,8 (2,0)		

Tablo 16. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması

Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-5,0)	6,3 (2,5)	-0,707	0,800*
Evet	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	5,0 (5,0-5,0)	6,7 (2,9)	1,000	0,607**
Birinci derece akraba	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Arkadaş	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi cinsel şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 17'te verilmiştir.

Tablo 17. Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında ekonomik şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	5,0 (5,0-11,0)	5,9 (1,9)	-0,122	0,911
Evet	5,0 (5,0-11,0)	6,1 (1,9)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-8,0)	6,9 (2,4)	-1,793	0,182
Evet	5,0 (5,0-11,0)	5,3 (1,0)		

Tablo 17. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunun karşılaştırılması

Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-11,0)	6,1 (1,9)	-0,590	0,737
Evet	5,0 (5,0-11,0)	5,0 (0,0)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	5,0 (5,0-11,0)	6,4 (2,2)	1,156	0,561
Birinci derece akraba	5,0 (5,0-8,0)	5,5 (1,2)		
Arkadaş	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi ekonomik şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği "Aile İçi Şiddetin Sonuçları" Alt Boyutunun Değerlendirilmesi

Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Sonuçları puanına göre karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır. Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanına göre karşılaştırılması Tablo 18 de verilmiştir. Çalışma grubundakilerin yaşı ile şiddetin sonuçları alt boyutu arasında istatistiksel anlamlılık saptanmamıştır (r=-0,033; p=0,509).

Tablo 18. Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Sosyodemografik özellikler	**Median (Min-Maks)**	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Yaş grubu				
18-24	5,0 (5,0-11,0)	5,5 (1,1)	3,552	0,314*
25-44	5,0 (5,0-11,0)	5,3 (0,9)		
45-64	5,0 (5,0-12,0)	5,5 (1,2)		
65 ve üstü	5,0 (5,0-6,0)	5,1 (0,3)		

Tablo 18. (Devam) Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Cinsiyet				
Kadın	5,0 (5,0-12,0)	5,3 (0,9)	0,588	0,557**
Erkek	5,0 (5,0-11,0)	5,5 (1,1)		
Yaşadığı bölge				
İl merkezi	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)	0,333	0,847*
İlçe	5,0 (5,0-12,0)	5,6 (1,7)		
Belde/köy	5,0 (5,0-9,0)	5,8 (1,5)		
Medeni durum				
Hiç evlenmemiş	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,1)	7,240	0,203*
Resmi nikahlı	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)		
İmam nikahlı	9,0 (9,0-9,0)	9,0 (0,0)		
Nikahlı ancak ayrı yaşıyor	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Boşanmış	5,0 (5,0-7,0)	5,3 (0,7)		
Dul	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Eğitim durumu				
İlkokul	5,0 (5,0-8,0)	5,5 (0,9)	1,443	0,696*
Ortaokul	5,0 (5,0-7,0)	5,2 (0,6)		
Lise	5,0 (5,0-11,0)	5,5 (1,3)		
Yükseköğretim ve üzeri	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)		
Eşinin eğitim durumu				
İlkokul	5,0 (5,0-6,0)	5,1 (0,3)	4,077	0,253*
Ortaokul	5,0 (5,0-12,0)	5,7 (1,5)		
Lise	5,0 (5,0-10,0)	5,3 (0,8)		
Yükseköğretim ve üzeri	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)		

Tablo 18. (Devam) Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Meslek				
İşsiz	5,0 (5,0-11,0)	5,3 (0,9)	11,250	0,188*
Emekli	5,0 (5,0-10,0)	5,3 (0,9)		
Öğrenci	5,0 (5,0-9,0)	5,4 (0,8)		
İşçi	5,0 (5,0-6,0)	5,2 (0,4)		
Memur	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,2)		
Esnaf	5,0 (5,0-11,0)	5,8 (1,5)		
Mimar/mühendis	5,0 (5,0-6,0)	5,2 (0,4)		
Beyaz yaka	5,0 (5,0-7,0)	5,4 (0,7)		
Serbest meslek	6,0 (5,0-8,0)	5,8 (1,0)		
Eşinin mesleği				
İşsiz	5,0 (5,0-9,0)	5,3 (0,9)	5,859	0,663*
Emekli	5,0 (5,0-9,0)	5,4 (0,8)		
Öğrenci	5,0 (5,0-7,0)	5,3 (0,6)		
İşçi	5,0 (5,0-12,0)	5,5 (1,2)		
Memur	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,2)		
Esnaf	5,0 (5,0-8,0)	5,4 (0,7)		
Mimar/mühendis	5,0 (5,0-8,0)	5,5 (0,9)		
Beyaz yaka	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Serbest meslek	5,0 (5,0-6,0)	5,2 (0,4)		
Aile Geliri				
Geliri giderinden az	5,0 (5,0-8,0)	5,3 (0,7)	0,443	0,801*
Geliri giderine eşit	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)		
Geliri giderinden fazla	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,1)		

* Kruskal Wallis testi, **Mann-Whiney U testi

Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanı ile evlenme yaşı (r=-0,043; p=0,429) ve eşini tanıma süresi(r=0,036; p=0,512). ile arasında istatistiksel anlamlılık saptanmamıştır. Aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörlere göre AİŞ'in Sonuçları alt boyutu puanının karşılaştırılması Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19. Aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörlere göre AİŞ'in Sonuçları alt boyutu puanının karşılaştırılması

Aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörler	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Ailede önemli kararları alan kişi				
Kendisi	5,0 (5,0-9,0)	5,6 (1,0)	7,155	0,307*
Eşi	5,0 (5,0-8,0)	5,3 (0,8)		
Her iki ebeveyn	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)		
Anne/baba	5,0 (5,0-10,0)	5,2 (0,4)		
Anne ve baba birlikte	5,0 (5,0-5,0)	5,3 (1,2)		
Çocuklar dahil hep birlikte	5,0 (5,0-10,0)	5,6 (1,6)		
Duruma göre değişiyor	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Ailenin Korunması Kanunu hakkında bilgi sahibi olma durumu				
Hayır	5,0 (5,0-9,0)	5,4 (0,9)	1,335	0,513*
Duydu ama içeriği bilmiyor	5,0 (5,0-12,0)	5,3 (1,0)		
Evet	5,0 (5,0-12,0)	5,5 (1,1)		
Çocukluğunda aile içi şiddete maruz kalma durumu				
Hayır	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)	1,374	0,170**
Evet	5,0 (5,0-12,0)	5,5 (1,0)		
Çocukluğunda ailede / yakın çevrede aile içi şiddette tanıklık etme durumu				
Hayır	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)	-1,068	0,285**
Evet	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)		
Aile içi şiddet hakkında bilgilendirme yapılma durumu				
Hayır	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)	-1,037	0,300**
Evet	5,0 (5,0-12,0)	5,3 (1,0)		

*Kruskal-Wallis, **Mann-Whitney U testi

Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanına göre karşılaştırılması açısından herhangi bir fark saptanmamıştır. Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanına göre karşılaştırılması Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20. Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Eşiyle ilişkili özellikler	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Eşiyle evlenme şekli				
Kaçarak	5,0 (5,0-7,0)	5,4 (0,8)	3,758	0,289*
Zorla/kaçırılarak	5,0 (5,0-7,0)	6,0 (1,4)		
Görücü usulü	5,0 (5,0-12,0)	5,3 (1,0)		
Tanışıp anlaşarak	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)		
Eşiyle akrabalık				
Yok	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)	0,546	0,585**
Var	5,0 (5,0-10,0)	5,6 (1,2)		
Evde eş ve çocuk dışında bakmakla yükümlü olduğu birinin varlığı				
Yok	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)	0,569	0,569**
Var	5,0 (5,0-7,0)	5,4 (1,0)		
Çocuk sahibi olma durumu				
Yok	5,0 (5,0-12,0)	5,3 (1,0)	1,884	0,060**
Var	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)		
Eşin çocuklarla ilişkisi				
Çok kötü	5,0 (5,0-12,0)	5,3 (1,0)	0,742	0,458*
Kötü	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Orta	5,0 (5,0-6,0)	5,2 (0,4)		
İyi	5,0 (5,0-10,0)	5,4 (1,0)		
Çok iyi	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,1)		
Eş ile tartışma sıklığı				
Çok nadir	5,0 (5,0-10,0)	5,4 (1,1)	0,628	0,890*
Bazen	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,2)		
Sürekli	5,0 (5,0-8,0)	5,3 (0,7)		
COVID-19 kapanma sonrası eşi ile tartışma sıklığı değişikliği				
Azaldı	5,0 (5,0-11,0)	5,4 (1,2)	1,830	0,608*
Değişmedi	5,0 (5,0-10,0)	5,4 (1,0)		
Arttı	5,0 (5,0-12,0)	5,3 (0,8)		

*Kruskal-Wallis testi, **Mann-Whitney U testi
***Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21. Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında fiziksel şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	5,0 (5,0-5,0)	5,4 (1,0)	0,078	0,938
Evet	5,0 (5,0-7,0)	5,3 (0,6)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlar arasında ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-5,0)	5,2 (0,6)	1,332	0,362
Evet	5,0 (5,0-7,0)	5,4 (1,0)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlardan resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	5,5 (5,0-7,0)	5,3 (0,6)	0,379	0,817
Evet	5,0 (5,0-7,0)	5,5 (1,0)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	5,5 (5,0-6,0)	5,3 (0,6)	2,902	0,407
Birinci derece akraba	5,0 (5,0-7,0)	5,3 (0,8)		
Arkadaş	-	-		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	7,0 (7,0-7,0)	5,7 (1,2)		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi psikolojik şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22. Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında psikolojik şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	5,0 (5,0-6,0)	5,4 (1,0)	-0,410	0,682*
Evet	5,0 (5,0-7,0)	5,3 (0,7)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-8,0)	5,3 (0,9)	0,030	0,999*
Evet	5,0 (5,0-7,0)	5,2 (0,6)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-7,0)	5,2 (0,6)	0,509	0,744*
Evet	6,0 (5,0-7,0)	5,5 (1,0)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Hayır	5,0 (5,0-7,0)	5,2 (0,5)	1,755	0,625**
Birinci derece akraba	5,0 (5,0-7,0)	5,4 (0,8)		
Arkadaş	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi

[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.

[b] Analizler çalışma grubunda eşi psikolojik şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23. Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında cinsel şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	5,0 (5,0-6,0)	5,4 (1,0)	1,927	0,054*
Evet	6,0 (5,0-7,0)	5,8 (1,0)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet kalanlardan ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	-	-	-	
Evet	6,0 (5,0-7,0)	5,8 (1,0)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	6,0 (5,0-7,0)	5,8 (1,0)	0,250	0,999*
Evet	6,0 (5,0-7,0)	6,0 (1,4)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Hayır	6,0 (5,0-7,0)	6,0 (1,0)	0,903	0,637**
Birinci derece akraba	6,0 (5,0-7,0)	6,0 (1,4)		
Arkadaş	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi cinsel şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24. Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında ekonomik şiddete maruziyet durumu				
Hayır	5,0 (5,0-12,0)	5,4 (1,0)	0,134	0,893*
Evet	5,0 (5,0-7,0)	5,3 (0,7)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu				
Hayır	5,0 (5,0-6,0)	5,2 (0,4)	0,115	0,999*
Evet	5,0 (5,0-7,0)	5,4 (0,8)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu				
Hayır	5,0 (5,0-7,0)	5,3 (0,7)	-0,513	0,842*
Evet	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar				
Hayır	5,0 (5,0-7,0)	5,3 (0,7)	0,336	0,845**
Birinci derece akraba	6,0 (5,0-7,0)	5,3 (0,8)		
Arkadaş	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi ekonomik şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği "Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi" Alt Boyutunun Değerlendirilmesi

Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanına göre kıyaslanmasında 45-64 yaş grubu 25-44 yaş grubundan (p=0,005), erkekler kadınlardan (p<0,001), lise mezunları yükseköğretim mezunlarından (p=0,001), eşi ilkokul mezunu olanlar eşi yükseköğretim mezunu olanlardan (p=0,014), resmi nikahlılar hiç evlenmemişlerden (p=0,011), eşi işsiz olanlar eşi öğrenci, işçi, memur olanlardan (p=0,002) daha yüksek puan aldığı saptanmıştır. Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması Tablo 25'te verilmiştir. Çalışma grubundakilerin yaşı ile şiddetin kabullenilmesi alt boyutu arasında istatistiksel anlamlılık saptanmıştır (r=0,209; p<0,001).

Tablo 25. Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Sosyodemografik özellikler	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Yaş grubu				
18-24	6,0 (5,0-13,0)	6,6 (2,2)	**12,863**	**0,005***
25-44	6,0 (5,0-14,0)	6,7 (1,9)		
45-64	7,0 (5,0-15,0)	7,4 (2,4)		
65 ve üstü	7,0 (5,0-15,0)	8,8 (3,7)		
Cinsiyet				
Kadın	6,0 (5,0-15,0)	6,6 (2,0)	**4,557**	**<0,001****
Erkek	7,0 (5,0-15,0)	7,7 (2,5)		
Yaşadığı bölge				
İl merkezi	6,0 (5,0-15,0)	7,0 (2,2)	3,247	0,197*
İlçe	8,0 (5,0-12,0)	7,4 (2,1)		
Belde/köy	7,5 (5,0-11,0)	7,9 (2,0)		
Medeni durum				
Hiç evlenmemiş	5,0 (5,0-13,0)	6,3 (1,9)	**14,868**	**0,011***
Resmi nikahlı	7,0 (5,0-15,0)	7,2 (2,3)		
İmam nikahlı	9,0 (9,0-9,0)	9,0 (0,0)		
Nikahlı ancak ayrı yaşıyor	6,0 (5,0-13,0)	6,0 (1,0)		
Boşanmış	6,0 (5,0-13,0)	7,2 (2,7)		
Dul	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Eğitim durumu				
İlkokul	7,0 (5,0-15,0)	7,6 (2,6)	**16,671**	**0,001***
Ortaokul	7,0 (5,0-14,0)	7,3 (2,2)		
Lise	7,0 (5,0-15,0)	7,7 (2,4)		
Yükseköğretim ve üzeri	6,0 (5,0-15,0)	6,7 (2,1)		
Eşinin eğitim durumu				
İlkokul	8,0 (5,0-15,0)	8,3 (2,7)	**10,629**	**0,014***
Ortaokul	7,0 (5,0-12,0)	7,3 (2,0)		
Lise	7,0 (5,0-15,0)	7,0 (2,2)		
Yükseköğretim ve üzeri	6,0 (5,0-15,0)	6,9 (2,2)		

Tablo 25. (Devam) Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Meslek				
İşsiz	7,0 (5,0-15,0)	7,0 (2,1)	9,843	0,276*
Emekli	7,0 (5,0-15,0)	7,7 (2,5)		
Öğrenci	6,0 (5,0-11,0)	6,5 (2,1)		
İşçi	7,0 (5,0-14,0)	6,7 (2,0)		
Memur	6,0 (5,0-15,0)	6,6 (1,8)		
Esnaf	7,0 (5,0-15,0)	7,3 (2,2)		
Mimar/mühendis	7,0 (5,0-9,0)	7,7 (2,4)		
Beyaz yaka	7,0 (5,0-11,0)	5,0 (0,0)		
Serbest meslek	6,0 (5,0-9,0)	6,7 (1,9)		
Eşinin mesleği				
İşsiz	8,0 (5,0-15,0)	8,2 (2,8)	**24,095**	**0,002***
Emekli	6,0 (5,0-15,0)	7,1 (2,4)		
Öğrenci	6,0 (5,0-13,0)	6,5 (2,1)		
İşçi	6,0 (5,0-13,0)	6,7 (2,0)		
Memur	6,0 (5,0-12,0)	6,7 (1,8)		
Esnaf	7,0 (5,0-14,0)	7,3 (2,2)		
Mimar/mühendis	7,0 (5,0-14,0)	7,7 (2,4)		
Beyaz yaka	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Serbest meslek	6,0 (5,0-11,0)	6,7 (1,9)		
Aile Geliri				
Geliri giderinden az	7,0 (5,0-15,0)	7,8 (2,7)	3,795	0,150*
Geliri giderine eşit	6,0 (5,0-14,0)	6,8 (2,0)		
Geliri giderinden fazla	7,0 (5,0-15,0)	7,1 (2,3)		

* Kruskal Wallis testi, **Mann-Whiney U testi

Katılımcıların evlenme yaşı ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu arasında istatiksel anlamlılık saptanmazken (r=-0,076; p=0,168) eşini tanıma süresi ile arasında pozitif yönde istatiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır (r=0,162; p=0,003). Ailede önemli kararları anne-baba birlikte alanlar kendisi ve çocuklar dahil hep birlikte alanlara göre Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutundan daha düşük puan almıştır. Aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek

faktörlere göre Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanının karşılaştırılması Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26. Aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörlere göre Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanının karşılaştırılması

İlişkili özellikler	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Ailede önemli kararları alan kişi				
Kendisi	7,0 (5,0-15,0)	7,3 (2,5)	**13,269**	**0,039***
Eşi	7,0 (5,0-13,0)	7,5 (2,3)		
Her iki ebeveyn	6,0 (5,0-15,0)	7,0 (2,2)		
Anne/baba	6,0 (5,0-8,0)	6,0 (1,1)		
Anne ve baba birlikte	5,0 (5,0-13,0)	6,2 (1,9)		
Çocuklar dahil hep birlikte	8,0 (5,0-13,0)	8,4 (2,9)		
Duruma göre değişiyor	5,0 (5,0-12,0)	7,3 (4,0)		
Ailenin Korunması Kanunu hakkında bilgi sahibi olma durumu				
Hayır	6,0 (5,0-15,0)	7,0 (2,4)	0,831	0,660*
Duydu ama içeriği bilmiyor	6,0 (5,0-15,0)	6,9 (2,1)		
Evet	7,0 (5,0-15,0)	7,2 (2,4)		
Çocukluğunda aile içi şiddete maruz kalma durumu				
Hayır	6,0 (5,0-15,0)	7,1 (2,3)	-0,595	0,552**
Evet	6,0 (5,0-15,0)	6,9 (2,0)		
Çocukluğunda ailede / yakın çevrede aile içi şiddette tanıklık etme durumu				
Hayır	7,0 (5,0-15,0)	7,2 (2,4)	-0,881	0,378**
Evet	6,0 (5,0-15,0)	6,9 (2,1)		
Aile içi şiddet hakkında bilgilendirme yapılma durumu				
Hayır	6,0 (5,0-15,0)	7,0 (2,3)	1,259	0,208**
Evet	7,0 (5,0-15,0)	7,1 (2,1)		

*Kruskal-Wallis testi, **Mann-Whitney U testi

Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanına göre tanışıp anlaşarak evlenenler görücü usulü ve kaçarak evlenenlerden ($p<0,001$), evde eş ve çocuk dışında bakmakla yükümlü biri olmayanlar olanlardan ($p=0,008$), çocuk sahibi olmayanlar çocuk sahibi olanlardan

(p=0,012) daha düşük puan almıştır. Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması Tablo 27'de verilmiştir.

Tablo 27. Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Eş ile İlişkili özellikler	**Median (Min-Maks)**	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Eşiyle evlenme şekli				
Kaçarak	10,0 (5,0-14,0)	9,8 (2,9)	**21,612**	**<0,001***
Zorla/kaçırılarak	5,5 (5,0-6,0)	5,5 (0,7)		
Görücü usulü	7,0 (5,0-15,0)	7,8 (2,4)		
Tanışıp anlaşarak	6,0 (5,0-15,0)	6,7 (2,0)		
Eşiyle akrabalık durumu				
Yok	6,0 (5,0-15,0)	7,0 (2,2)	1,103	0,270**
Var	7,0 (5,0-15,0)	7,5 (2,3)		
Evde eş ve çocuk dışında bakmakla yükümlü olduğu birinin varlığı				
Yok	6,0 (5,0-15,0)	7,0 (2,2)	**2,643**	**0,008****
Var	8,0 (5,0-15,0)	8,1 (2,4)		
Çocuk sahibi olma durumu				
Yok	6,0 (5,0-13,0)	6,3 (1,7)	**2,507**	**0,012****
Var	7,0 (5,0-15,0)	7,3 (2,3)		
Eşin çocuklarla ilişkisi				
Çok kötü	6,0 (5,0-13,0)	6,3 (1,7)	6,587	0,159*
Kötü	6,5 (5,0-11,0)	7,3 (2,6)		
Orta	7,0 (5,0-10,0)	6,9 (1,7)		
İyi	7,0 (5,0-14,0)	7,3 (2,2)		
Çok iyi	7,0 (5,0-15,0)	7,3 (2,5)		
Eş ile tartışma sıklığı				
Çok nadir	6,0 (5,0-15,0)	7,2 (2,4)	0,048	0,976*
Bazen	7,0 (5,0-15,0)	7,2 (2,3)		
Sürekli	6,5 (5,0-12,0)	7,0 (1,9)		

Tablo 27. (Devam) Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddeti Kabullenilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

COVID-19 kapanma sonrası eşi ile tartışma sıklığı değişikliği				
Azaldı	7,0 (5,0-15,0)	7,5 (2,5)	1,580	0,454*
Değişmedi	6,0 (5,0-15,0)	7,0 (2,1)		
Arttı	7,0 (5,0-15,0)	7,6 (2,8)		

*Kruskal-Wallis testi, **Mann-Whitney U testi
***Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28. Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında fiziksel şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	7,0 (5,0-11,0)	7,2 (2,3)	0,437	0,662
Evet	6,0 (5,0-9,0)	7,2 (2,3)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlar arasında ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-5,0)	7,9 (2,8)	-0,722	0,484
Evet	7,0 (5,0-9,0)	7,0 (2,0)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlardan resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	6,0 (5,0-9,0)	7,5 (2,3)	-1,443	0,162
Evet	6,0 (5,0-7,0)	5,8 (1,0)		

Tablo 28. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

Eş tarafından fiziksel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	6,0 (5,0-9,0)	6,9 (2,2)	1,831	0,608
Birinci derece akraba	5,5 (5,0-7,0)	6,3 (1,1)		
Arkadaş	-	-		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	8,0 (8,0-8,0)	7,7 (2,5)		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi fiziksel şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29. Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama(SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında psikolojik şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	7,0 (5,0-15,0)	7,2 (2,3)	-0,142	0,887*
Evet	7,0 (5,0-13,0)	7,1 (2,0)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	7,5 (5,0-13,0)	8,1 (2,4)	-1,792	0,079*
Evet	6,0 (5,0-11,0)	6,8 (1,8)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	7,5 (5,0-13,0)	7,3 (2,1)	-1,789	0,083*
Evet	5,5 (5,0-6,0)	5,5 (0,6)		

Tablo 29. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	7,0 (5,0-9,0)	6,8 (1,5)	3,204	0,361**
Birinci derece akraba	6,0 (5,0-11,0)	6,7 (2,0)		
Arkadaş	8,0 (7,0-9,0)	8,0 (1,4)		
Psikolog	5,0 (5,0-7,0)	5,7 (1,2)		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi psikolojik şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 30'da verilmiştir.

Tablo 30. Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında cinsel şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	7,0 (5,0-11,0)	7,2 (2,3)	0,607	0,544*
Evet	6,5 (5,0-8,0)	7,3 (1,8)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet kalanlardan ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	-	-	-	
Evet	6,5 (5,0-8,0)	7,3 (1,8)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	7,5 (7,0-8,0)	8,3 (1,3)	-1,879	0,133*
Evet	5,5 (5,0-6,0)	5,5 (0,7)		

Tablo 30. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Hayır	8,0 (8,0-8,0)	8,7 (1,2)	4,412	0,110**
Birinci derece akraba	5,5 (5,0-6,0)	5,5 (0,7)		
Arkadaş	7,0 (7,0-7,0)	7,0 (0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi cinsel şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31. Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama(SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında ekonomik şiddete maruziyet durumu[a]				
Hayır	7,0 (5,0-15,0)	7,2 (2,3)	-0,650	0,515*
Evet	7,0 (5,0-11,0)	6,8 (1,8)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	7,0 (5,0-9,0)	6,6 (1,4)	0,085	0,999*
Evet	6,5 (5,0-11,0)	6,9 (2,2)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	7,0 (5,0-11,0)	6,8 (1,8)	-1,135	0,421*
Evet	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		

Tablo 31. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Hayır	6,5 (5,0-9,0)	6,4 (1,4)	0,465	0,792**
Birinci derece akraba	6,5 (5,0-11,0)	7,3 (2,6)		
Arkadaş	7,0 (7,0-7,0)	7,0 (0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi ekonomik şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği "Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi" Alt Boyutunun Değerlendirilmesi

Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanına göre kıyaslanmasında erkekler kadınlardan (p<0,001), yükseköğretim mezunları ortaokul mezunlarından (p=0,001) daha yüksek puan almıştır. Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması Tablo 32'de verilmiştir. Çalışma grubundakilerin yaşı ile şiddetin normalleştirilmesi alt boyutu arasında istatistiksel anlamlılık saptanmamıştır (r=-0,088; p=0,075).

Tablo 32. Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Sosyodemografik özellikler	**Median (Min-Maks)**	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Yaş grubu				
18-24	5,0 (5,0-9,0)	5,7 (1,1)	7,514	0,057*
25-44	5,0 (5,0-15,0)	5,6 (1,4)		
45-64	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (1,7)		
65 ve üstü	5,0 (5,0-7,0)	5,6 (0,9)		
Cinsiyet				
Kadın	5,0 (5,0-9,0)	5,5 (1,0)	**4,467**	**<0,001****
Erkek	5,0 (5,0-15,0)	6,2 (1,9)		

Tablo 32. (Devam) Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Yaşadığı bölge				
İl merkezi	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,4)	4,712	0,095*
İlçe	6,0 (5,0-14,0)	6,4 (2,2)		
Belde/köy	5,0 (5,0-9,0)	5,9 (1,5)		
Medeni durum				
Hiç evlenmemiş	5,0 (5,0-9,0)	5,6 (1,1)	1,884	0,865*
Resmi nikahlı	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,6)		
İmam nikahlı	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Nikahlı ancak ayrı yaşıyor	5,0 (5,0-8,0)	5,6 (1,3)		
Boşanmış	5,0 (5,0-6,0)	5,3 (0,5)		
Dul	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Eğitim durumu				
İlkokul	5,0 (5,0-8,0)	5,8 (1,0)	**15,846**	**0,001***
Ortaokul	5,0 (5,0-9,0)	6,2 (1,2)		
Lise	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (1,7)		
Yükseköğretim ve üzeri	5,0 (5,0-15,0)	5,6 (1,5)		
Eşinin eğitim durumu				
İlkokul	6,0 (5,0-8,0)	6,0 (1,1)	7,755	0,051*
Ortaokul	5,0 (5,0-9,0)	5,7 (1,1)		
Lise	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,6)		
Yükseköğretim ve üzeri	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,5)		
Meslek				
İşsiz	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,4)	11,806	0,160*
Emekli	5,0 (5,0-14,0)	5,7 (1,5)		
Öğrenci	5,0 (5,0-9,0)	5,9 (1,1)		
İşçi	5,0 (5,0-8,0)	5,4 (0,8)		
Memur	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,6)		
Esnaf	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,4)		
Mimar/mühendis	5,0 (5,0-15,0)	5,3 (0,6)		
Beyaz yaka	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Serbest meslek	5,0 (5,0-7,0)	5,6 (0,9)		

Tablo 32. (Devam) Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Eşinin mesleği				
İşsiz	5,0 (5,0-11,0)	6,1 (1,6)	11,035	0,200*
Emekli	5,0 (5,0-14,0)	5,7 (1,4)		
Öğrenci	5,0 (5,0-9,0)	5,8 (1,1)		
İşçi	5,0 (5,0-9,0)	5,5 (0,9)		
Memur	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,5)		
Esnaf	5,0 (5,0-15,0)	5,6 (1,7)		
Mimar/mühendis	5,0 (5,0-15,0)	6,5 (3,3)		
Beyaz yaka	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Serbest meslek	5,0 (5,0-7,0)	5,6 (0,9)		
Aile Geliri				
Geliri giderinden az	5,0 (5,0-11,0)	6,1 (1,6)	3,413	0,182*
Geliri giderine eşit	5,0 (5,0-15,0)	5,6 (1,2)		
Geliri giderinden fazla	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,7)		

* Kruskal Wallis testi, **Mann-Whiney U testi

Katılımcıların evlenme yaşı ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlılık saptanmazken (r=-0,097; p=0,078) eşini tanıma süresi ile arasında pozitif yönde istatistiksel anlamlı ilişki saptanmıştır (r=0,169;p=0,002). Katılımcılardan ailede önemli kararları kendisi alan kişiler anne-baba birlikte ve her iki ebeveyn karar alanlardan (p<0,001), Ailenin korunması kanunu hakkında bilgisi olmayanlar bilgi sahibi olanlardan daha yüksek puan aldığı saptanmıştır (p=0,044). Aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörlere göre Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanının karşılaştırılması Tablo 33'de verilmiştir.

Tablo 33. Aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörlere göre Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanının karşılaştırılması

İlişkili özellikler	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Ailede önemli kararları alan kişi				
Kendisi	6,0 (5,0-14,0)	6,5 (1,8)	**27,192**	**<0,001***
Eşi	5,0 (5,0-9,0)	5,6 (0,9)		
Her iki ebeveyn	5,0 (5,0-15,0)	5,6 (1,5)		
Anne/baba	5,0 (5,0-6,0)	5,5 (0,9)		
Anne ve baba birlikte	5,0 (5,0-8,0)	5,5 (0,9)		
Çocuklar dahil hep birlikte	5,0 (5,0-6,0)	5,4 (0,5)		
Duruma göre değişiyor	7,0 (5,0-10,0)	7,3 (2,5)		
Ailenin Korunması Kanunu hakkında bilgi sahibi olma durumu				
Hayır	5,0 (5,0-14,0)	6,0 (1,6)	**6,256**	**0,044***
Duydu ama içeriği bilmiyor	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,6)		
Evet	5,0 (5,0-10,0)	5,5 (1,0)		
Çocukluğunda aile içi şiddete maruz kalma durumu				
Hayır	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,5)	1,009	0,313**
Evet	5,0 (5,0-14,0)	5,8 (1,5)		
Çocukluğunda ailede / yakın çevrede aile içi şiddette tanıklık etme durumu				
Hayır	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,5)	1,229	0,219**
Evet	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,4)		
Aile içi şiddet hakkında bilgilendirme yapılma durumu				
Hayır	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,7)	-1,802	0,072**
Evet	5,0 (5,0-10,0)	5,5 (1,0)		

*Kruskal-Wallis, **Mann-Whitney U testi

Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutuna göre çocuk sahibi olanlar çocuğu olmayanlardan (p=0,007), eş ve çocuk dışında bakmakla yükümlü olduğu biri olanlar olmayanlardan (p=0,006) daha yüksek puan almıştır. Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması Tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34. Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanına göre karşılaştırılması

Eş ile İlişkili özellikler	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Eşiyle evlenme şekli (tanışıp anlaşarak-görücü üsülü arasında fark var)				
Kaçarak	5,0 (5,0-10,0)	6,1 (1,7)	6,307	0,098*
Zorla/kaçırılarak	5,5 (5,0-6,0)	5,5 (0,7)		
Görücü usulü	5,0 (5,0-15,0)	6,0 (1,7)		
Tanışıp anlaşarak	5,0 (5,0-15,0)	5,6 (1,4)		
Eşi ile akrabalık durumu				
Yok	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,4)	1,881	0,060**
Var	5,0 (5,0-14,0)	6,1 (1,8)		
Evde eş ve çocuk dışında bakmakla yükümlü olduğu birinin varlığı				
Yok	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,5)	**2,770**	**0,006****
Var	6,0 (5,0-10,0)	6,1 (1,39		
Çocuk sahibi olma durumu				
Yok	5,0 (5,0-9,0)	5,5 (1,0)	**2,674**	**0,007****
Var	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,6)		
Eşin çocuklarla ilişkisi				
Çok kötü	5,0 (5,0-9,0)	5,5 (1,0)	8,087	0,088*
Kötü	5,0 (5,0-6,0)	5,5 (0,6)		
Orta	5,0 (5,0-8,0)	5,4 (0,8)		
İyi	5,0 (5,0-14,0)	5,8 (1,4)		
Çok iyi	5,0 (5,0-15,0)	5,9 (1,8)		
Eş ile tartışma sıklığı				
Çok nadir	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,3)	0,596	0,742*
Bazen	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,7)		
Sürekli	5,0 (5,0-14,0)	5,8 (1,9)		
COVID-19 kapanma sonrası eşi ile tartışma sıklığı değişikliği				
Azaldı	5,0 (5,0-15,0)	5,7 (1,1)	0,272	0,873*
Değişmedi	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,6)		
Arttı	5,0 (5,0-10,0)	5,7 (1,2)		

*Kruskal-Wallis testi, **Mann-Whitney U testi,
***Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 35'te verilmiştir.

Tablo 35. Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında fiziksel şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	5,5 (5,0-8,0)	5,7 (1,6)	1,428	0,153*
Evet	5,0 (5,0-7,0)	6,0 (1,5)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlar arasında ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	6,0 (5,0-7,0)	6,8 (2,0)	-1,665	0,138*
Evet	5,0 (5,0-6,0)	5,5 (0,8)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlardan resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-7,0)	6,1 (1,5)	-1,034	0,364*
Evet	5,0 (5,0-6,0)	5,3 (0,5)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	5,5 (5,0-7,0)	6,1 (1,8)	2,800	0,424**
Birinci derece akraba	5,0 (5,0-6,0)	5,3 (0,5)		
Arkadaş	-	-		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	5,0 (5,0-5,0)	6,7 (1,5)		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi fiziksel şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 36'da verilmiştir.

Tablo 36. Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında psikolojik şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	5,0(5,0-7,0)	5,7(1,5)	0,756	0,450*
Evet	5,0(5,0-8,0)	5,8(1,6)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	5,5(5,0-8,0)	6,8(2,6)	-1,826	0,109*
Evet	5,0(5,0-6,0)	5,5(0,9)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	5,0(5,0-8,0)	5,9(1,7)	0,045	0,999*
Evet	5,5(5,0-6,0)	5,5(0,6)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	6,0(5,0-8,0)	5,8(1,2)	1,429	0,699**
Birinci derece akraba	5,5(5,0-6,0)	5,6(0,5)		
Arkadaş	5,0(5,0-5,0)	5,0(0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi psikolojik şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 37'de verilmiştir.

Tablo 37. Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında cinsel şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	5,0 (5,0-8,0)	5,8 (1,6)	-0,025	0,980*
Evet	5,0 (5,0-6,0)	5,7 (1,2)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet kalanlardan ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	-	-	-	
Evet	5,0 (5,0-6,0)	5,7 (1,2)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-5,0)	5,8 (1,5)	0,274	0,999*
Evet	5,5 (5,0-6,0)	5,5 (0,7)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	5,0 (5,0-5,0)	6,0 (1,73)	0,483	0,785**
Birinci derece akraba	5,5 (5,0-6,0)	5,5 (0,7)		
Arkadaş	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi cinsel şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutu puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutunun karşılaştırılması Tablo 38'de verilmiştir.

Tablo 38. Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutunun karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında ekonomik şiddete maruziyet durumu[a]				
Hayır	5,0 (5,0-15,0)	5,8 (1,6)	0,346	0,729*
Evet	5,0 (5,0-8,0)	5,6 (0,8)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	6,0 (5,0-8,0)	5,9 (1,0)	-1,344	0,243*
Evet	5,0 (5,0-6,0)	5,3 (0,5)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	5,0 (5,0-8,0)	5,6 (0,9)	-0,829	0,632*
Evet	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	5,5 (5,0-8,0)	5,8 (1,0)	1,393	0,498**
Birinci derece akraba	5,5 (5,0-6,0)	5,3 (0,5)		
Arkadaş	5,0 (5,0-5,0)	5,0 (0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi

[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.

[b] Analizler çalışma grubunda eşi ekonomik şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği Toplam Puanının Değerlendirilmesi

Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği toplam puanına göre kıyaslanmasında 45-64 yaş grubu 25-44 yaş grubundan (p=0,002), erkekler kadınlardan (p<0,001), resmi nikahlılar hiç evlenmemiş olanlardan (p=0,037), işsizler, öğrenci, memur ve işçilerden (p=0,001) daha yüksek puan almıştır. Ayrıca ilkokul mezunlarının toplam puanı yükseköğretim ve lise mezunu olanlara göre daha yüksek bulunmuştur (p=0,004). Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği toplam puanına göre karşılaştırılması Tablo 39'da verilmiştir. Çalışma grubundakilerin yaşı ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği ile arasında istatistiksel anlamlılık saptanmıştır (r=-0,212; p<0,001). Katılımcıların yaşı arttıkça aldıkları toplam puan artmaktadır.

Tablo 39. Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği toplam puanına göre karşılaştırılması

Sosyodemografik özellikler	Median (Min-Maks)	Ortalama(SD)	Test değeri Z/KW	p
Yaş grubu				
18-24	22,0 (20,0-34,0)	23,5 (3,6)	**14,839**	**0,002***
25-44	22,0 (20,0-42,0)	23,5 (4,4)		
45-64	23,0 (20,0-42,0)	24,8 (4,5)		
65 ve üstü	22,0 (20,0-36,0)	25,9 (5,3)		
Cinsiyet				
Kadın	22,0 (20,0-37,0)	23,1 (3,6)	**4,860**	**<0,001****
Erkek	24,0 (20,0-42,0)	25,5 (5,2)		
Yaşadığı bölge				
İl merkezi	24,0 (20,0-42,0)	23,9 (4,4)	4,995	0,082*
İlçe	25,0 (20,0-36,0)	25,4 (5,0)		
Belde/köy	26,5 (22,0-33,0)	26,4 (4,2)		
Medeni durum				
Hiç evlenmemiş	22,0 (20,0-35,0)	23,1 (3,8)	**11,851**	**0,037***
Resmi nikahlı	23,0 (20,0-42,0)	24,3 (4,6)		
İmam nikahlı	33,0 (33,0-33,0)	33,0 (0,0)		
Nikahlı ancak ayrı yaşıyor	22,0 (20,0-24,0)	21,8 (1,8)		
Boşanmış	23,0 (20,0-28,0)	23,5 (3,0)		
Dul	20,0 (20,0-20,0)	20,0 (0,0)		
Eğitim durumu				
İlkokul	24,0 (20,0-37,0)	25,6 (4,8)	**16,430**	**0,001***
Ortaokul	23,0 (20,0-32,0)	25,3 (3,8)		
Lise	23,0 (20,0-38,0)	24,7 (4,5)		
Yükseköğretim ve üzeri	22,0 (20,0-42,0)	23,6 (4,3)		
Eşinin eğitim durumu				
İlkokul	25,0 (20,0-34,0)	25,8 (3,6)	**13,460**	**0,004***
Ortaokul	23,0 (20,0-33,0)	24,9 (4,0)		
Lise	22,0 (20,0-38,0)	24,1 (4,7)		
Yükseköğretim ve üzeri	22,0 (20,0-42,0)	23,7 (4,4)		

Tablo 39. (Devam) Sosyodemografik özelliklerin Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği toplam puanına göre karşılaştırılması

Meslek				
İşsiz	22,0 (20,0-37,0)	23,8 (4,0)	8,108	0,423*
Emekli	23,0 (20,0-38,0)	24,8 (4,0)		
Öğrenci	22,5 (20,0-33,0)	23,7 (3,6)		
İşçi	22,0 (20,0-38,0)	23,9 (3,7)		
Memur	22,0 (20,0-42,0)	23,7 (4,8)		
Esnaf	24,0 (20,0-36,0)	25,2 (4,8)		
Mimar/mühendis	24,0 (20,0-42,0)	23,7 (3,4)		
Beyaz yaka	20,0 (20,0-20,0)	25,3 (5,8)		
Serbest meslek	22,0 (20,0-27,0)	24,6 (5,0)		
Eşinin mesleği				
İşsiz	26,0 (20,0-37,0)	26,3 (4,9)	**26,810**	**0,001***
Emekli	23,0 (20,0-36,0)	24,0 (4,2)		
Öğrenci	22,0 (20,0-30,0)	23,2 (3,3)		
İşçi	22,0 (20,0-38,0)	23,4 (4,2)		
Memur	22,0 (20,0-42,0)	23,4 (4,2)		
Esnaf	24,0 (20,0-36,0)	23,4 (4,3)		
Mimar/mühendis	24,0 (20,0-42,0)	26,2 (7,4)		
Beyaz yaka	20,0 (20,0-20,0)	20,0 (0,0)		
Serbest meslek	22,0 (20,0-27,0)	23,1 (2,4)		
Aile Geliri				
Geliri giderinden az	24,0 (20,0-36,0)	25,4 (4,9)	3,340	0,188*
Geliri giderine eşit	22,0 (20,0-42,0)	23,7 (4,0)		
Geliri giderinden fazla	22,0 (20,0-42,0)	24,1 (4,7)		

* Kruskal Wallis testi, **Mann-Whiney U testi

Çalışma grubundakilerin evlenme yaşı ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği ile arasında istatistiksel anlamlılık saptanmazken (r=0,068; p=0,217), eşini tanıma süresi ile arasında pozitif yönde istatistiksel anlamlı ilişki tespit edilmiştir (r=0,193; p<0,001). Bireylerin AİŞ ile ilişkili olabilecek faktörlere göre karşılaştırılması açısından herhangi bir fark saptanmamıştır. Aile içi

şiddet ile ilişkili olabilecek faktörlere göre Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanının karşılaştırılması Tablo 40'da verilmiştir.

Tablo 40. Aile içi şiddet ile ilişkili olabilecek faktörlere göre Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanının karşılaştırılması

İlişkili Özellikler	Median (Min-Maks)	Ortalama (SD)	Test değeri Z/KW	p
Ailede önemli kararları alan kişi				
Kendisi	24,0 (20,0-41,0)	25,5 (5,3)	11,610	0,071*
Eşi	23,0 (20,0-37,0)	24,3 (4,0)		
Her iki ebeveyn	22,0 (20,0-42,0)	23,8 (4,3)		
Anne/baba	21,5 (20,0-26,0)	22,2 (2,4)		
Anne ve baba birlikte	22,0 (20,0-33,0)	22,7 (3,3)		
Çocuklar dahil hep birlikte	25,0 (20,0-38,0)	25,9 (5,8)		
Duruma göre değişiyor	22,0 (20,0-33,0)	25,0 (7,0)		
Ailenin Korunması Kanunu hakkında bilgi sahibi olma durumu				
Hayır	22,0 (20,0-36,0)	24,2 (4,7)	1,211	0,546*
Duydu ama içeriği bilmiyor	23,0 (20,0-42,0)	23,7 (4,2)		
Evet	23,0 (20,0-42,0)	24,5 (4,7)		
Çocukluğunda aile içi şiddete maruz kalma durumu				
Hayır	23,0 (20,0-42,0)	24,1 (4,5)	16,412	0,569**
Evet	22,0 (20,0-41,0)	24,3 (4,7)		
Çocukluğunda ailede / yakın çevrede aile içi şiddette tanıklık etme durumu				
Hayır	23,0 (20,0-42,0)	24,2 (4,7)	-0,502	0,616**
Evet	23,0 (20,0-41,0)	23,9 (4,2)		
Aile içi şiddet hakkında bilgilendirme yapılma durumu				
Hayır	23,0 (20,0-42,0)	24,2 (4,8)	0,066	0,948**
Evet	23,0 (20,0-42,0)	23,6 (3,6)		

*Kruskal-Wallis, **Mann-Whitney U testi

Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği toplam puanına göre tanışıp anlaşarak evlenenler görücü usulü ve kaçarak evlenenlerden (p=0,009), çocuğu olmayanlar çocuğu olanlardan (p=0,001), evde eşi ve çocuğu dışında bakmakla yükümlü biri olmayanlar olanlardan (p=0,012),

ve çocuğu olmayanlar çocuğu ile ilişkisi çok iyi ve iyi olanlardan (p=0,019) daha düşük puan almıştır. Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanına göre karşılaştırılması Tablo 41'de verilmiştir.

Tablo 41. Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanına göre karşılaştırılması

Eş ile ilişkili özellikler	**Median (Min-Maks)**	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**P**
Eşiyle evlenme şekli				
Kaçarak	26,0 (21,0-37,0)	27,7 (5,7)	**11,496**	**0,009***
Zorla/kaçırılarak	22,0 (20,0-24,0)	22,0 (2,8)		
Görücü usulü	24,0 (20,0-42,0)	25,0 (4,6)		
Tanışıp anlaşarak	22,0 (20,0-42,0)	23,6 (4,3)		
Eş ile akrabalık durumu				
Yok	23,0 (20,0-42,0)	23,9 (4,3)	1,261	0,207**
Var	23,0 (20,0-41,0)	25,3 (5,4)		
Evde eş ve çocuk dışında bakmakla yükümlü olduğu birinin varlığı				
Yok	22,0 (20,0-42,0)	23,9 (4,4)	**2,506**	**0,012****
Var	25,0 (20,0-37,0)	25,9 (4,5)		
Çocuk sahibi olma durumu				
Yok	22,0 (20,0-35,0)	22,7 (3,5)	**3,199**	**0,001****
Var	23,0 (20,0-42,0)	24,4 (4,6)		
Eşin çocuklarla ilişkisi				
Çok kötü	22,0 (20,0-35,0)	22,7 (3,5)	**11,813**	**0,019***
Kötü	22,4 (20,0-36,0)	22,8 (2,5)		
Orta	22,0 (20,0-29,0)	23,1 (2,8)		
İyi	23,0 (20,0-37,0)	24,4 (4,1)		
Çok iyi	23,0 (20,0-42,0)	24,6 (5,1)		
Eş ile tartışma sıklığı				
Çok nadir	23,0 (20,0-42,0)	24,2 (4,5)	6,701	0,082*
Bazen	22,5 (20,0-41,0)	24,3 (4,6)		
Sürekli	22,5 (20,0-41,0)	23,7 (4,5)		

Tablo 41. (Devam) Katılımcıların eşleriyle ilgili faktörlerin Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanına göre karşılaştırılması

COVID-19 kapanma sonrası eşi ile tartışma sıklığı değişikliği				
Azaldı	23,0 (20,0-38,0)	24,6 (4,9)	6,400	0,094*
Değişmedi	23,0 (20,0-42,0)	24,1 (4,4)		
Arttı	22,5 (20,0-36,0)	24,4 (4,9)		

*Kruskal-Wallis testi, **Mann-Whitney U testi,
***Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması Tablo 42'de verilmiştir.

Tablo 42. Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında fiziksel şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	23,0 (20,0-42,0)	24,2 (4,5)	0,518	0,604*
Evet	23,0 (20,0-37,0)	24,7 (4,6)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlar arasında ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	23,5 (20,0-37,0)	26,7 (6,1)	-1,374	0,181*
Evet	21,0 (20,0-24,0)	23,4 (3,0)		
Eş tarafından fiziksel şiddete maruz kalanlardan resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	24,0 (20,0-37,0)	25,1 (4,8)	-1,561	0,131*
Evet	22,0 (20,0-29,0)	21,5 (1,9)		

Tablo 42. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması

Eş tarafından fiziksel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	24,0 (20,0-37,0)	24,7 (5,3)	2,143	0,543**
Birinci derece akraba	22,0 (20,0-29,0)	22,1 (1,7)		
Arkadaş	-	-		
Psikolog	21,0 (21,0-21,0)	21,0 (0,0)		
Her iki aile büyüğü	25,0 (22,0-33,0)	26,7 (5,7)		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi fiziksel şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması Tablo 43'te verilmiştir.

Tablo 43. Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortama(SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında psikolojik şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	23,0 (20,0-42,0)	24,3 (4,6)	-0,288	0,774*
Evet	22,0 (20,0-41,0)	23,9 (4,2)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	24,0 (20,0-41,0)	26,6 (6,6)	-1,634	0,109*
Evet	22,0 (20,0-28,0)	22,9 (2,4)		
Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	23,0 (20,0-41,0)	24,1 (4,3)	-1,430	0,163*
Evet	21,0 (20,0-24,0)	21,5 (1,9)		

Tablo 43. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması

Eş tarafından psikolojik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	23,0 (20,0-29,0)	23,4 (2,9)	0,490	0,921**
Birinci derece akraba	22,0 (20,0-26,0)	23,1 (2,3)		
Arkadaş	23,0 (22,0-24,0)	23,0 (1,4)		
Psikolog	22,0 (21,0-23,0)	22,0 (1,0)		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi psikolojik şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması Tablo 44'te verilmiştir.

Tablo 44. Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında cinsel şiddete maruz kalma durumu[a]				
Hayır	23,0 (20,0-42,0)	24,2 (4,5)	0,391	0,696*
Evet	23,5 (20,0-34,0)	24,7 (4,9)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet kalanlardan ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	-	-	-	
Evet	23,5 (20,0-34,0)	24,7 (4,9)		
Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	24,0 (22,0-34,0)	26,0 (5,5)	2,160	0,355*
Evet	22,0 (20,0-24,0)	22,0 (2,8)		

Tablo 44. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması

Eş tarafından cinsel şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	25,0 (23,0-34,0)	27,3 (5,9)	2,381	0,304**
Birinci derece akraba	22,0 (20,0-24,0)	23,5 (3,6)		
Arkadaş	22,0 (22,0-22,0)	22,0 (0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi
[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.
[b] Analizler çalışma grubunda eşi cinsel şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

Eşi olanlar arasında eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma, maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan yardım alma ve yardım aldığı kaynaklar ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması Tablo 45'te verilmiştir.

Tablo 45. Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması

	Median (Min-Maks)	**Ortalama (SD)**	**Test değeri Z/KW**	**p**
Çalışma grubunda eşi olanlar arasında ekonomik şiddete maruziyet durumu[a]				
Hayır	23,0 (20,0-42,0)	24,3 (4,6)	-0,276	0,782*
Evet	22,0 (20,0-29,0)	23,7 (3,5)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası ayrılmayı düşünme durumu[b]				
Hayır	23,0 (20,0-29,0)	24,6 (3,9)	-0,912	0,400*
Evet	22,0 (20,0-29,0)	22,9 (3,0)		
Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası resmi kurumlardan yardım alma durumu[b]				
Hayır	22,5 (20,0-29,0)	23,9 (3,5)	-1,298	0,316*
Evet	20,0 (20,0-20,0)	20,0 (0,0)		

Tablo 45. (Devam) Eşi olanlar arasından eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kalma durumları ile Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği puanı karşılaştırılması

Eş tarafından ekonomik şiddete maruziyet sonrası yardım alınan kaynaklar[b]				
Yardım almadı	22,5 (20,0-29,0)	23,9 (3,7)	2,381	0,304**
Birinci derece akraba	23,0 (20,0-29,0)	23,5 (3,6)		
Arkadaş	22,0 (22,0-22,0)	22,0 (0,0)		
Psikolog	-	-		
Her iki aile büyüğü	-	-		

*Mann-Whitney U testi, **Kruskal-Wallis testi

[a] Analizler çalışma grubunda eşi olan kişiler üzerinde yapılmıştır.

[b] Analizler çalışma grubunda eşi ekonomik şiddet uygulayan kişiler üzerinde yapılmıştır.

TARTIŞMA

Çalışmamızda Edirne il merkezinde yaşayan yetişkinlerin aile içi şiddet farkındalık düzeyleri incelenmiştir. Ayrıca katılımcıların sosyodemografik özellikleri, evlilik özellikleri, AİŞ tecrübeleri ve AİŞ durumunda davranışları hakkında bilgi sahibi olunması amaçlanmıştır. Çalışmamız 18 yaş üstü 405 gönüllü katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler mevcut literatür ile karşılaştırılmıştır.

Çalışmamızda katılımcıların aile işi şiddete olan farkındalık düzeyini belirlemek için Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların ölçekten aldıkları puan ortalaması 24,03±4,43 olarak bulunmuştur. Toplam puan kadınlarda 23,12±3,64 iken erkeklerde 25,46±5,18 olduğu görülmüştür. AİŞ'in Tanımlanması alt boyutunda puan ortalaması 5,90±1,84, AİŞ'in Sonuçları alt boyutunda puan ortalaması 5,38±1,00, AİŞ'in Kabullenilmesi alt boyutunda puan ortalaması 7,02±2,23, AİŞ'in Normalleştirilmesi alt boyutunda puan ortalaması 5,73±1,47 olarak saptanmıştır.

Literatür ile karşılaştırıldığında çalışmamızdaki katılımcılarının AİŞFÖ toplam puan ortalamalarının düşük seviyede kaldığı görülmektedir. Çalışmamızdan daha yüksek AİŞFÖ toplam puan ortalamalarına sahip çalışmalar; Gezgin Yazıcı ve ark. (37) 41,09, Gökbulut ve ark. (38) 55,36, Ulutaş Keskinkılıç ve ark. (39) 45,32, Uyaroğlu ve ark. (40) 41,98, Öztürk (41) 55,59 ve Deleş ve ark. (11) 38,79 şeklinde göze çarpmaktadır. Ataman ve ark. (42) Artvin ve Osmaniye'de yaptığı çalışmada AİŞFÖ toplam ortalama puanı 24,15 puan şeklinde çalışmamızla benzer, düşük seviyede olduğu görülmektedir.

Katılımcıların yaşının AİŞFÖ üzerine etkisine göre ölçek toplam puanı ve şiddetin kabullenilmesi alt boyutunda 45-64 yaş grubunun 25-44 yaş grubundan daha yüksek puan aldığı görülmektedir. Ayrıca yaş arttıkça şiddetin kabullenilmesi ve AİŞFÖ toplam puanının arttığı

saptanmıştır. Ataman ve ark.'ın (42) kadınlar üzerinde yaptığı çalışmada kendisi ve eşi 45 yaş ve üzerinde olan kadınların benzer şekilde ölçekten daha yüksek puan aldığı gösterilmiştir. Deleş ve ark. (11) çocuk gelişimci adayları üzerinde yaptığı çalışmalarda 27 yaş ve üzeri öğrencilerin 17-21 yaş arasındaki öğrencilere göre farkındalıklarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Çelik'in (43) çalışmasında ise 50 yaş ve üzerindeki bireylerin farkındalıkları daha genç yaş gruplarından yüksek bulunmuştur. Altıntop ve ark. (44) aile içi şiddete yönelik tutumu araştırdığı çalışmasında bireylerin yaşı ile aile içi şiddete yönelik olumlu tutumun arttığı ortaya koyulmuştur. Literatürle uyumlu şekilde yaşı daha ileri olan grubun farkındalığı yüksek görülmüştür. Bunun nedeni kişinin yaşamı boyunca sosyal ortamdan öğrendikleri bilgilerin, tecrübelerin AİŞ farkındalığını kümülatif olarak arttırması veya yapılan eğitim, bilgilendirme çalışmalarından daha fazla yararlanma şansına sahip olmalarından kaynaklanabilir. Literatürdeki birçok çalışmayı da dikkate alırsak farkındalık yükseltme çalışmalarının özellikle genç nüfus üzerine odaklanması gerektiği sonucuna varabiliriz. Bu konuda aile hekiminin görevi çok önemlidir. Kişilerle yaşamı boyunca her yaş döneminde karşılaşan aile hekiminin genç bireylere sağlayacağı etkin danışmanlık ile akran zorbalığı, flört şiddeti, aile içi şiddet karşısında başarıda büyük pay sahibi olabileceğini düşünülmektedir.

Çalışmamızda erkeklerin şiddetin tanımlanması, kabullenilmesi, şiddetin normalleştirilmesi alt boyutlarında ve toplam ölçek puanında kadınlardan daha yüksek puan aldığı saptanmıştır. Güzel (45) ve Çelik'in (43) çalışmalarında da benzer şekilde erkeklerin farkındalıklarının yüksek olduğu gösterilirken Aydın ve ark.'ın (46) sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinde yaptığı çalışmada şiddetin kabullenilmesi ve normalleştirilmesi alt boyutlarında kadınlar yüksek puan almıştır. Deleş ve ark. (11) şiddetin kabullenilmesi alt boyutunda kadınların erkeklerden daha iyi puan aldığını gösterirken yine benzer şekilde Uyaroğlu ve ark. (40), Gezgin ve ark. (37) ve Öztürk (41) çalışmalarında kadınların farkındalıklarının erkeklerden daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Çalışmaların sonuçlarındaki bu farklılıklar evrenin çeşitliliği, örneklem seçimi, metodolojideki farklılıklar, coğrafi koşullar, kültürel farklılıklardan kaynaklanmış olabilir.

Çalışmamızdaki katılımcılardan hiç evlenmemiş olanların resmi nikahlı olanlara göre şiddetin kabullenilmesi alt boyutu ve AİŞFÖ toplam puanına göre farkındalıkları düşük bulunmuştur. Medeni durumun AİŞ farkındalığına etkisini araştıran çalışmalar incelendiğinde birbirinin aksi sonuçlar görülmektedir. Ataman ve ark. (42) evlilerin farkındalığının düşük olduğunu, Uyaroğlu ve ark. (40) ise evlilerin farkındalığının yüksek olduğunu belirtmektedir. Resmi nikahlıların hiç evlenmemişlere göre farkındalığının çalışmalar arasında değişkenlik göstermesinin nedenini belirlemek zordur. Her evliliğin kendine has bir dinamiği vardır.

Evlilikle beraber kişiler arasında özel bir bağ kurulur. Evlilik yaşamında oluşan stres, çatışma gibi durumlar bireyler arasında olumlu olumsuz etkileşimlere yol açarak aile içinde yaşanan şiddetin farkındalığının yükselmesine neden olabilir. Aile içindeki sorunlara dışarıdan çözümler aranması toplumun bazı kesimlerinde hoş karşılanmayabilir; evliliğin mahremiyeti, dışarıdaki insanlara karşı "mükemmel evlilik" imajının korunmaya çalışılması gibi durumlar da AİŞ'in normalleştirilmesi, kabullenilmesine neden olup şiddetin ortaya çıkmasını, bireylerin şiddete olan farkındalığının oluşmasını engelleyebilir. Bu sonuçlar danışmanlık verenlerin bilgilendirmeyi özellikle bireyler evlenmeden önceki dönemde yapması gerektiğini göstermektedir. Aile hekimleri birçok periyodik sağlık muayenesi sayesinde ve özellikle evlenme raporu için kendisine başvuran bireylere AİŞ hakkında bilgilendirme yapabilme fırsatı yakalayabilir.

İlkokul mezunu olan katılımcıların AİŞFÖ toplam puanında lise ve yükseköğretim mezunu olanlardan; şiddetin kabullenilmesi alt boyutunda lise mezunu olanların yükseköğretim mezunu olanlardan; eşi ilkokul mezunu olanların eşi yükseköğretim mezunu olanlardan daha yüksek puan aldığı görülürken şiddetin normalleştirilmesi alt boyutunda yükseköğretim mezunu olanların ortaokul mezunu olanlara göre farkındalıklarının daha iyi olduğu belirlenmiştir. Gezgin ve ark. (37) eğitim seviyesi arttıkça farkındalığın düştüğünü, Ataman ve ark. (42) kendisi ve eşi ilkokul mezunu olanların farkındalığının daha yüksek olduğunu ve benzer şekilde Çelik (43) de ortaokul ve altı eğitim görenlerin daha yüksek puana sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak Uyaroğlu ve ark. (40) Gökbulut ve ark. (38) çalışmalarında üniversite mezunlarının daha yüksek puan aldıklarını belirmektedir. Düşük eğitim seviyesine sahip insanların AİŞ hakkındaki farkındalıkları daha yüksek bulunmasının nedeni sivil toplum kuruluşlarının, kamu kuruluşlarının farkındalık ile ilgili çalışmalarında öncelikli hedefi olmaları olabilir. Şiddet olaylarına daha sık maruz kalmış veya tanıklık etmiş olabilirler bu da kişilerin konuya duyarlılığını arttırmış olabilir. Kişilerin eğitim sürelerinin artması aldıkları eğitim hakkında bilgi düzeyini arttırsa da sanılanın aksine AİŞ gibi sosyal iletişim konuları hakkında farkındalıklarına faydalı olmayabileceği görülmektedir. Bu nedenle aile hekimleri bireylerin her birine, eğitim seviyesinden dolayı AİŞ hakkında bilgi sahibi olabilecekleri ön yargısına kapılmadan danışmanlık hizmetini vermelidir.

Çalışmamızda işsizler şiddetin kabullenilmesi ve AİŞFÖ toplam puanında birçok mesleğe göre yüksek puan almıştır (öğrenci, memur, işçi). Başgöl ve ark.'ın (47) hemşirelik öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada bir işte çalışmayanların çalışanlardan daha yüksek puan aldığı gösterilmiştir. Aynı şekilde Ataman ve ark. (42) çalışmasında kendisi çalışmayan veya eşi çalışmayan kadınların farkındalık düzeyleri daha iyi olduğu görülmüştür. Gökbulut ve ark.

(38) ise herhangi bir işte çalışan kadınların AİŞFÖ'den daha yüksek puana sahip olduğunu belirtmektedir. Çalışmayan insanların ekonomik sıkıntı ile karşılaşma ihtimalleri daha yüksektir. İşsizlik bireyin toplumsal izolasyonuna, öz saygısının azalmasına neden olabilir. Böylece birey ve ailesinin daha sık duygusal dalgalanmalar ve çatışmalarla karşılaşacağı düşünülebilir. Sonuç olarak bu ortam kişinin gerilim, sürtüşme ve şiddete daha yakın bir yaşam sürebilir ve şiddete olan farkındalığını yükseltebilir.

Çalışmamızda katılımcıların ikamet ettikleri bölge ile AİŞ farkındalığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ancak literatürde ikamet bölgesinin etkili olabileceğini gösteren çalışmalara rastlanmaktadır. Gezgin ve ark (37), Uyaroğlu ve ark. (40) şehirde yaşayan insanların farkındalıklarının kırsalda yaşayanlardan daha yüksek olduğunu belirtirken Öztürk ve ark. (41), Güzel ve ark. (45) çalışmalarında bunun tersini göstermektedir. Çalışmamızda anlamlı fark bulunmamasına rağmen şehir merkezinde yaşayanların AİŞ farkındalık düzeyinin daha yüksek çıkması beklenmekteydi. Çünkü şehir merkezleri kırsala nazaran çeşitliliği yüksek nüfusa sahiptir ve bu çeşitlilik daha farklı kültürlerin perspektifine aşina olma, empati kurma konusunda yardımcı olabilir. Şehirde toplumsal dinamiklik ve hareketlilik kültürel normlara meydan okuma konusunda kişilere yardımcı olabilir.

Çalışmamızda AİŞ farkındalığı ile gelir düzeyi arasında ilişki bulunmamıştır. Gökbulut ve ark. (38) geliri giderinden az olanların toplam puanının daha düşük olduğunu Uyaroğlu ve ark. (40) ekonomik durumu iyi olanların daha iyi puan aldığını, Güzel ve ark. (45) ise ailesinin ekonomik durumu kötü olanların farkındalığının yüksek olduğunu belirtmektedir. Bu sonuçlara göre aile içi şiddete maruz kalma riski düşük sosyoekonomik durumla artsa da gelir durumunun AİŞ farkındalığı üzerindeki etkisini net şekilde belirlemek zordur.

Çalışmamızda evlenme yaşı ile farkındalık arasında ilişki saptanmamışken eşini tanıma süresi ile farkındalık arasında pozitif korelasyon saptanmıştır. Bu korelasyon AİŞFÖ şiddetin kabullenilmesi ve normalleştirilmesi alt boyutlarında görülmektedir. Keskinkılıç ve ark. (39) çalışmasında da şiddetin normalleştirilmesi alt boyutunda 41 yıl ve daha fazla süredir evli olanların aldıkları puan 16-20 yıl evli olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Resmi nikahlı olanları farkındalıkları hiç evlenmemişlerden yüksek bulunmuştur ve görülüyor ki evli kaldıkları süre arttıkça farkındalıkları da artmaktadır. Bunu sağlayan birçok neden olabilir. Kişilerin evli kaldıkları süre arttıkça doğal olarak daha ileri yaşa sahip olmaları ve ileri yaş ile ilgili faktörlerde bahsedilenler etkili olabilir. Evlilik yaşamında yaşanabilecek fikir ayrılıkları, tartışmalar veya eşler arasındaki iletişimin güçlenmesi farkındalığa pozitif katkı verebilir ve zamanla bu etkinin daha belirgin olduğu da söylenebilir. Bu nedenle daha önce söylediğimiz gibi aile hekimleri danışmanlık planlarken yapabilecekleri en erken safhada yapmalıdır.

Çalışmamızda tanışıp evlenenlerin görücü usulü ve kaçarak evlenenlere göre AİŞFÖ toplam puanı ve şiddetin kabullenilmesi alt boyutu puanı düşük kalmıştır. Ataman ve ark. (42) tanışıp evlenenlerin farkındalıklarının düşük olduğunu göstermiştir. Çelik (43) de görücü usulü evlenenlerin aşk evliliği yapanlardan daha yüksek puan aldığını belirtmektedir. Tanışıp evelenenler genellikle birbirlerini daha iyi tanıma şansına sahip olurlar. Böylece duygusal bağların daha kuvvetli olmasını sağlar ve kişilerin şiddeti daha kolay kabullenmesine neden olabilir. Aile içi şiddet hakkında yapılacak bilgilendirme ile farkındalığın arttırılması her türlü evliliği daha sağlıklı hale getirebilir.

Çalışmamızda şiddetin kabullenilmesi, normalleştirilmesi ve ölçek toplam puanında çocuk sahibi olanlar olmayanlardan; evde eş ve çocuk dışında bakmakla yükümlü biri olanlar olmayanlardan daha yüksek puan almıştır. Bu verilerle ev nüfusunun artmasının şiddet farkındalığını arttırdığı sonucuna varılabilir. Literatüre bakıldığında Aydın ve ark. (46) çalışmalarında çekirdek ailede yaşayanların geniş ailede yaşayanlardan şiddetin kabullenilmesi alt boyutunda daha yüksek puana ulaşmıştır. Benzer şekilde Gökbulut ve ark. (38), Uyaroğlu ve ark. (40) da çalışmalarında çekirdek ailede yaşayanların AİŞFÖ toplam puanları geniş aileden yüksek bulmuştur. Başgöl ve ark. (47) bir veya iki kardeşe sahip olanların üç ve üzeri kardeşe sahip olanlardan daha yüksek farkındalığı olduğunu göstermiştir. Bu çalışmalara bakıldığında ailedeki kişi sayısının artmasının farkındalığı negatif etkilediği düşünülebilir ancak bunun aksini gösteren çalışmalara da ulaşmak mümkündür. Keskinkılıç ve ark. (39) şiddetin tanımlanması ve AİŞFÖ toplam puanında geniş ailede bulunanların çekirdek ailede olanlardan daha yüksek olduğunu göstermiştir. Çelik (43), Ataman ve ark. (42) üç ve üzeri çocuğa sahip olanların farkındalıklarının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu karmaşık sonuçları net bir sonuca bağlamak zordur. Çocuk sahibi olanların farkındalığının yüksek olmasını ebeveynlerin çocuklarına örnek olma çabasından dolayı şiddeti kabullenmemesine ve normalleştirmemesine katkı sağlamış olabilir. Geniş bir perspektiften bakacak olursak aile içindeki kişi sayısından çok her aile için özgün olan aile içi dinamiklerin, bireysel, kültürel faktörlerin AİŞ farkındalık düzeyini oluşturmakta daha etkin olduğu söylenebilir. Aile hekiminin süreklilik ilkesine dayanarak hastaları ile yapacağı her görüşme hastası ile iletişimini geliştirmektedir. Böylece aile hekiminin hastasını ve yaşadığı ortamı daha iyi tanıma, daha doğru değerlendirme konusunda ikinci ve üçüncü basamak hekimlerine göre avantajlı konuma sahip olduğu görülmektedir.

Çalışmamızda Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Kanunu hakkında bilgi sahibi olduğunu söyleyenlerin şiddeti daha çok normalleştirdiği saptanmıştır. Çalışmamızda tersi bir sonuç ortaya çıkmasını beklenmiştir. Kanun hakkında bilgi sahibi

olduğunu düşünen insanların aslında konuya hakim olmadığı ve şiddeti düzgün değerlendiremediği görülmektedir. Bunun nedeni katılımcıların bilgi kaynağı olarak daha güvenilir olan resmi kurumların yayınlarını öncelikle tercih etmemeleri olabilir.

Çalışmamızda aile içi şiddete maruz kalma veya şiddete tanıklık etmenin aile içi şiddet farkındalığı üzerinde etkisi görülmemiştir. Benzer şekilde Öztürk (41), Güzel ve ark. (45) şiddete maruziyet ve tanıklık etmenin etkisiz olduğunu göstermiştir. Güzel ve ark. (45) katılımcıların %29,67'sinin şiddete maruz kaldığını, %65,45'inin şiddete tanık olduğunu gösterirken çalışmamızda benzer şekilde şiddete maruz kalanlar %29,4 tanıklık edenler %58,8 oranında görülmüştür. Gezgin ve ark. (37) ise çalışmasına katılanların yaklaşık yarısının şiddet tecrübesinin olduğunu, bunun da büyük çoğunluğunun kadına yönelik şiddet olduğunu belirtmektedir. Kişilerin dikkate değer bir bölümünün şiddete tanıklık etmesi, maruz kalmasına rağmen bu olayların kişilerin farkındalığını arttırmamasını böyle açıklayabiliriz: Kültürel normlar kişileri sessiz kalmaya, kişilerin olayları kabullenmesine ve normalleştirmesine neden olabilir. Yaşadıkları travmatik deneyimlerin olumsuz etkilerinden kaçınmak için olayları unutmuş, görmezden gelmiş, üzerine düşmemiş, inkar etmiş olabilirler. Bu olaylardan sonra profesyonel yardım almamış ve yaşananları objektif şekilde değerlendirmeleri sağlanmamış olabilir. Bu nedenle aile hekimleri AİŞ hakkında danışmanlık verirken, yaşayacakları ya da şiddetten şüphe ettikleri bu tür durumlarda ilk başvuracakları mercilerden biri olduğunu hatırlatmalıdır.

Çalışmamızda COVID-19 döneminde eşi ile arasında tartışma sıklığında artış olanların oranı %10,8 bulunmuştur. Kourti ve ark. (48) pandemi dönemindeki aile içi şiddeti araştırdığı sistematik derlemesinde COVID-19 pandemisi zamanında aile içi şiddet vakalarının tüm dünyada ülkeler bazında %12 ile %75 arttığını ortaya koymaktadır. Ayrıca bu artışa cevap olarak televizyon, sosyal medya aracılığıyla dünya örgütleri, sivil toplum örgütleri devletlerin de desteğini alarak aile içi şiddet mağdurları, profesyoneller ve her bireyin farkındalığında artış sağladığını belirtmektedir. Ancak çalışmamızda katılımcılar bilgi kaynağı olarak en sık sosyal medya ve televizyonu kullandığını belirtmektedir. Çalışmamızdaki katılımcıların farkındalık düzeyinin düşük seviyede olmasını değerlendirilirse Kourti ve ark. (48) çalışmasında belirtilen AİŞ farkındalığını yükseltmek amacıyla yapılan müdahalenin yetersiz olabileceğini çalışmamızın örneklemi özelinde söyleyebiliriz. AİŞ farkındalığın arttırılması için daha etkin araçlara ihtiyacımızın olduğu açıkça görülmektedir.

Çalışmamızda katılımcılardan herhangi bir şiddet türüne maruz kalanlar arasında şiddet sonrası ayrılmayı düşünme, resmi kurumlardan veya yakınlarından yardım alma durumlarının farkındalık üzerine etkisini incelediğimizde sadece fiziksel şiddet görüp ayrılmayı düşünenler

ayrılmayı düşünmeyenlerden, şiddeti tanımlama alt boyutundan daha düşük puan aldığı görülmüştür. Bunun nedeni kişilerin fiziksel şiddeti tanımlamayabilmelerine rağmen boşanma süreci ve sonrasında yaşanma ihtimali olan sıkıntılardan çekinmesi olabilir. Eşinden şiddet gören kadınların şiddetin tanımlaması ve sonuçlarının farkında olmasını beklenmiştir. Ayrıca şiddet sonrası boşanmayı düşünmeyenlerin düşünenlerden, yardım almayanların yardım alanlardan şiddet farkındalığının tüm boyutlarında daha düşük puan alması beklenirdi. Bu da bize yaşanan şiddet olayının kişinin şiddete olan farkındalığı üzerinde pozitif katkısının olmadığını, önemli olanın şiddet olayı yaşanmadan önce farkındalık seviyesinin arttırılması gerektiğini göstermektedir.

Çalışmamızda şiddet haberleri karşısında katılımcıların küçük bir bölümünün şiddeti engelleme veya sonuçlarının hafifletilmesi için harekete geçmeye meyilli olduğu görülmektedir. Katılımcıların şiddet haberleri karşısında genellikle korku ve üzüntü duygularına kapıldığı fark edilmiştir. İnsanlar korku ve üzüntü ile baş ederken öncelikle kaçınma dürtüsü ortaya çıkar. Bu dürtüyü aşmak, üzerine gitmek bu duygularla baş etmede önemli bir aşamadır (49). Ancak şiddet konusunda katılımcıların genelinin sosyal medya ve televizyon kullandığını ve AİŞ farkındalığının düşük olduğu göz önüne alınırsa, karşılaşılan şiddet haberleri sonrası kaçınma dürtüsünün ağır bastığını ve farkındalık üzerine etkisinin olmadığını düşünülmektedir.

Çalışmamızda her ne kadar katılımcılara AİŞ hakkında bilgilendirme yapılıp yapılmaması farkındalık üzerinde etkisiz gibi görülse de, katılımcıların yaklaşık üçte ikisine AİŞ konusunda bilgilendirilme yapılmamış olması eğitimlerin toplumun tümüne ulaşmaması ve eğitimlerin kalitesinin az olması konusunda önemli bir uyarıcıdır. Ayrıca katılımcıların şiddet sonrasında yardım alınabilen mercilerden en çok bilinenlerinin bile %60 seviyelerinde kalması da bunu desteklemektedir. Bu nedenle AİŞ hakkında eğitimlerin tüm toplumu hedef alacak şekilde arttırılması, eğitim kalitesinin yükseltilmesi, sosyal medya veya televizyondan daha etkin yollarla yapılması gerekmektedir. Toplumun tümüne ulaşabilmesi, şiddet konusunda güvenilir bilgi kaynaklarından biri olması ve hasta ile geliştirdiği iletişim ile daha etkin danışmanlık vermesinden dolayı bu hedeflere ulaşmada aile hekimlerinin önemi bir kez daha karşımıza çıkmaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Edirne ilindeki hastaların aile içi şiddet farkındalık düzeyini ve bunu etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yapılan çalışmanın sonuçları şöyledir:

1. Çalışmamız 405 gönüllü katılımcı ile yapılmış olup katılımcıların Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği toplam puan ortalaması 24,03±4,43 olarak düşük seviyede olduğu görülmüştür. Edirne'de aile içi şiddet farkındalık geliştirme çalışması ihtiyacı olduğu açıkça görülmektedir.
2. Çalışmamızda yaş arttıkça farkındalık düzeyinin arttığı, genç nüfusun farkındalığının daha düşük seviyelerde kaldığı görülmektedir. Bu nedenle farkındalık çalışmalarında özellikle genç nüfusun hedef alınması gerekmektedir. Bireylerin yaşamına her dönemde dokunma fırsatına sahip olan aile hekimlerinin erken yaşta yapılacak danışmanlıkta başrolde olması gerekmektedir.
3. Çalışmamızda her ne kadar erkeklerin farkındalık seviyesi kadınlardan yüksek çıksa da, her iki cinsiyetin farkındalık düzeyleri düşük seviyededir. Genelde aile içi şiddetin faili olan erkeklere de kadınlarla birlikte danışmanlık hizmetlerinin verilmesi önem arz etmektedir.
4. Hiç evlenmeyenlerin farkındalıklarının daha düşük seviyede kaldığı saptanmıştır. Evliler arasında ise eşini tanıma süresi arttıkça farkındalık düzeyi atmaktadır. Aile hekimleri hastalarını evlilik öncesi dönemde farklı nedenlerle görüşmektedir ve her karşılaşmalarını aile içi şiddet hakkında bilgilendirme fırsatı olarak görmelilerdir. Evlilik öncesi dönemde danışmanlık verilememiş hastaların ise evliliğinin erken dönemlerinde bilgilendirilmeleri sağlanmalıdır.

5. Çalışmamızda öğrenci, işçi ve memurların farkındalığı işsizlere göre düşük bulunmuştur.
6. İlkokul mezunlarının farkındalığının, daha yüksek seviyede öğrenimi olanlardan yüksek olduğu görülmektedir.
7. Eşiyle tanışıp evlenenler, görücü usulü ve kaçarak evlenenlerden daha düşük farkındalığa sahip bulunmuştur. Ayrıca çocuk sahibi olanların, eşi ve çocukları haricinde bakmakla yükümlü oldukları biri olanların farkındalığı da yüksek bulunmuştur. Ev ortamında stres, gerginlik, çatışma riskini arttırabilecek bu faktörlerin farkındalık üzerine etkili olması aile hekimlerinin bireylerin evlilik ve aile dinamiklerini anlamak gibi kişinin sosyal yönünü doğru değerlendirmenin önemini göstermektedir.
8. Çalışmamızda Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Kanunu bildiğini düşünenlerin şiddeti normalleştirdiği görülmektedir. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğunun bilgi kaynağı olarak sosyal medya ve televizyonu kullanması bireylerin güvenilir bilgi kaynaklarına ulaşmada yol göstericiye ihtiyacı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu konuda toplumdaki her birey için kolayca ulaşılabilir bilgi kaynağı olarak aile hekimleri ön plana çıkmaktadır; ve aile içi şiddet ile ilişkin danışmanlık verecek yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir.
9. Çalışmamızda yaşamlarının bir bölümünde şiddete maruz kalanlar %29,4, tanıklık edenler %58,8 oranında görülmüştür. Yüksek oranlara rağmen farkındalığın düşük seviyede olması şiddete maruz kalan bireylerin yaşadıkları şiddeti normalleştirdiğini, kabullendiğini göstermektedir. Aile hekimleri kendisine farklı nedenlerle başvursa da her hastanın potansiyel bir şiddet mağduru olabileceğini göz önünde bulundurmalıdır.
10. Çalışmamızda katılımcıların %66,4'üne aile içi şiddet hakkında hiç bilgilendirme yapılmadığı saptanmıştır. Bu yüksek oran şiddet farkındalığını arttırmada toplumun her kesimine ulaşacak eğitim ihtiyacını açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca daha öncesinde eğitim alan grubun farkındalığının da istenen seviyede olmaması yapılacak eğitimlerin kalitesinin çok önemli olduğunu göstermektedir.

ÖZET

Aile içi şiddet birey, aile ve toplumun tümüne biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan olumsuz etkileri olan önemli bir sorundur. Aile içi şiddete yönelik farkındalığın artması ile şiddetin önlenmesi başta birey ve toplumun sağlığında iyileşme sağlayacaktır. Bu çalışmada Edirne il merkezindeki bireylerin aile içi şiddet farkındalıklarının ve bunu etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmamız 1 Şubat 2023 ile 31 Mayıs 2023 tarihleri arasında Edirne il merkezindeki Aile Hekimliği birimine kayıtlı 18 yaş ve üzeri, çalışmamıza katılmayı kabul eden 405 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmayı kabul eden tüm hastalar çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Veriler, katılımcıların sosyodemografik özelliklerini, evlilik özelliklerini, aile içi şiddet konusundaki bilgi kaynaklarını, aile içi şiddet sonrası yardım alınabilecek yerleri, aile içi şiddet tecrübelerini, aile içi şiddet sonrasındaki davranış biçimlerini sorgulayan 29 soru ve Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği'ne ait 20 soruluk anket ile toplanmıştır.

Katılımcıların yaş ortalaması 41,48±12,75 olup, Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği'nden aldıkları ortalama puan 24,03±4,43 saptanmıştır. Katılımcıların aile içi şiddet farkındalıklarının düşük olduğu belirlenmiştir. Çalışmamızda yaş, cinsiyet, evlilik durumu, evlenme çeşitleri, eşini tanıma süresi, çocuğa sahip olma, evde bakmakla yükümlü olunan birinin bulunması, eğitim durumu, eşinin eğitim durumu ve mesleğin aile içi şiddet farkındalığını etkilediği saptanmıştır.

Aile hekimleri hastalarını potansiyel şiddet mağduru veya faili olarak kabul etmeli; hastaları bilgilendirme yapabileceği en erken dönemde aile içi şiddet hakkında danışmanlık vermeli, ve bunu yaparken hastanın evlilik ve ev içi dinamiklerine hakim olarak, etkin bir şekilde gerçekleştirmelidir.

Anahtar Kelimeler: Aile İçi Şiddet, Farkındalık, Aile Hekimliği

EVALUATION OF DOMESTIC VIOLENCE AWARENESS AND AFFECTING FACTORS IN THE CENTRAL DISTRICT OF EDİRNE

SUMMARY

Domestic violence is a significant problem that has adverse effects on individuals, families, and society as a whole, both biologically, psychologically, and socially. Increasing awareness of domestic violence is crucial for preventing its occurrence, leading to improvements in the health of individuals and the community. This study aims to evaluate the awareness of domestic violence and the factors influencing it among individuals in the central district of Edirne.

The study was conducted from February 1, 2023, to May 31, 2023, with 405 patients aged 18 and above registered at the Family Medicine unit in the central district of Edirne who agreed to participate in the study. All consenting patients constitute the population of the study. Data were collected through a questionnaire consisting of 29 questions that inquire about participants' sociodemographic characteristics, marital features, sources of information on domestic violence, places to seek help after domestic violence, experiences of domestic violence, and post-violence behavioral patterns. The questionnaire also included 20 questions related to the Domestic Violence Awareness Scale.

The mean age of the participants was 41.48±12.75, and the average score obtained from the Domestic Violence Awareness Scale was determined to be 24.03±4.43. It was identified that participants had low awareness of domestic violence. The study revealed that age, gender, marital status, types of marriage, duration of knowing one's spouse, having children, the

presence of someone responsible for household chores, educational status, spouse's educational status, and occupation influenced domestic violence awareness.

Family physicians should consider their patients as potential victims or perpetrators of domestic violence. They should provide counseling on domestic violence at the earliest opportunity, with a thorough understanding of the patient's marriage and household dynamics, ensuring effective communication.

Keywords: Domestic violence, Awareness, Family Practice

KAYNAKLAR

1. World Health Organization. World report on violence and health: summary. Geneva: WHO Press, 2002:3-88.

2. World Health Organization [Internet]. Understanding and addressing violence against women: intimate partner violence [cited 2022 Sep 12]. Available from: https://www.who.int/publications/i/item/WHO-RHR-12.36

3. Walker-Descartes I, Mineo M, Condado LV, Agrawal N. Domestic violence and its effects on women, children and families. Pediatric Clinics of North America 2021;68(2):455-63.

4. Giddens A (Çeviri: Mercan Z). Sosyoloji. İstanbul: Kırmızı Yayınları; 2008:244-50.

5. Bayer A. Değişen toplumsal yapıda aile. Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 2013;4(8):101-29.

6. Günay G, Bener Ö. Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Çerçevesinde Aile İçi Yaşamı Algılama Biçimleri. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi 2011;153(153):157-71.

7. İbiloğlu AO. Aile içi şiddet. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 2012;4(2):204-26.

8. Krug EG, Mercy JA, Dahlberg LL, Zwi AB. The world report on violence and health. Lancet 2002;360(9339):1083-91.

9. World Health Organization. Global status report on violence prevention 2014. Geneva: WHO Press, 2014:2-10.

10. Semahegn A, Mengistie B. Domestic violence against women and associated factors in Ethiopia; Systematic review. Reprod Health 2015;12(78):1-12.

11. Deleş B, Kaytez N. Çocuk Gelişimci Adaylarının Aile İçi Şiddet ve Çocuk Haklarına İlişkin Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2021;(26):325-46.

12. United Nations Children's Fund. A familiar face. New York: UNICEF, 2017:5-14.

13. Turhan E, Sangün Ö, İnandı T. Child abuse and prevention in primary care. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi 2006;15(9):153-7.

14. Paslı F. Çocuğa yönelik fiziksel istismar. Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi 2020;1(1):60-71.

15. Erkal S, Hande Ş. Aile içinde yaşlılara yönelik şiddet. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2015;3:237–43.

16. Gülen M, Aktürk A, Acehan S, Seğmen MS, Açıkalın A, Bilen A. Yaşlı istismarı ve ihmali. Arşiv Kaynak Tarama Dergisi 2013;22(3):393-406.

17. Kıssal A, Beşer A. Yaşlı istismar ve ihmalinin değerlendirilmesi. TAF Preventive Medicine Bulletin 2009;8(4):357-64.

18. Sezer Ö, Akbaş Ataş C, Dağdeviren HN. Yaşlı istismarı prevalansı ve etkileyen faktörler: kesitsel bir çalışma. Konuralp Medical Journal 2021;13(3): 570-5.

19. Sugg N. Intimate partner violence: Prevalence, health consequences, and intervention. Medical Clinics of North America 2015;99:629-48.

20. Al Kiyumi MH, Al Shidhani AS, Al Sumri H, Al Saidi Y, Al Harrasi A, Al Kiyumi M (eds). Intimate partner violence in khaliji women: a review of the frequency and related factors. İnternational Journal of Enviromental Research and Public Health 2023;20(13):6241-58.

21. Chan B, Sachs CJ. Intimate partner violence and sexual violence. Emergency Medicine Clinics of North America 2023;41(2):369-80.

22. Kolbe V, Büttner A. Domestic violence against men prevalence and risk factors. Dtsch Arztebl International 2020;117(31-32):534-40.

23. Kyle J. Intimate partner violence. Medical Clinics of North America 2023;107:385-94.

24. Sangeetha J, Mohan S, Hariharasudan A, Nawaz N. Strategic analysis of intimate partner violence (IPV) and cycle of violence in the autobiographical text –when i hit you. Heliyon 2022;8(6):1-9.

25. Kandemirci D, Kağnıcı DY. Kadına yönelik aile içi şiddetle baş etme: çok boyutlu bir inceleme. Türk Psikoloji Yazıları 2014;17(33):1–12.

26. Akkaş İ, Uyanık Z. Kadına yönelik şiddet. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2016;6(1):32-42.

27. Akın M. Aile içi şiddet. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2013;71(1):27-39.

28. T.C.Aile ve Sosyal Politakalar Bakanlığı. Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet. Ankara 2009:46-50.

29. Farahi N, McEachern M. Sexual assault of women. American Family Physician 2021;103(3):168–76.

30. Piolanti A, Foran HM. Psychological violence in dating relationships among adolescents: a systematic review and meta-analysis of prevention program. Preventive Medicine 2022;159:1-8.

31. Tetik S. Edirne Merkezinde Lise Öğrencilerinde Siber Zorbalık ve İlgili Faktörlerin Değerlendirilmesi (Uzmanlık Tezi). Trakya Üniversitesi: Tıp Fakültesi; 2019.

32. Polat O. Şiddet. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 2016;22(1):15-23.

33. Bozkurt Şener E. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Önlemede 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Değerlendirilmesi (Uzmanlık Tezi). Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü; 2011.

34. Hegarty K, Tarzia L. Identification and management of domestic and sexual violence in primary care in the #MeToo Era: an update. Current Psychiatry Reports 2019;21(12):1-8.

35. Hegarty K, Tarzia L, Hooker L, Taft A. Interventions to support recovery after domestic and sexual violence in primary care. International Review of Psychiatry 2016;28(5):519-32.

36. Özyürek A, Kurnaz FB. Aile içi şiddet farkındalık ölçeği: güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi 2019;9(1):227-50.

37. Gezgin Yazıcı H, Batmaz M, Ökten Ç. Awareness of and attitudes towards domestic violence in turkish society. Galician Medical Journal 2022;29(3):1-8.

38. Gökbulut N, İbici Akça E, Ceran E. Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ile aile içi şiddet farkındalığı arasındaki ilişki. Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıp Dergisi. 2023;56(2):64–8.

39. Ulutaş Keskinkılıç A, Coşanay Güley B, Emre O, Kayıkçı M. Annelerin aile içi şiddet farkındalıklarının belirlenmesi. 5. Uluslararası Farklı Şiddet Boyutları ve Toplumsal Algı Kongresi, Türkiye. 2021:104-15.

40. Kocak Uyaroğlu A, Lok N, Lok S. Evaluation of a sports center registered to individuals of domestic violence awareness. Science, Moment and Health 2021;21(1):10-3.

41. Öztürk AY. Şebinkarahisar Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda Okuyan Öğrencilerin Aile İçi Şiddet Farkındalıkları ile Kadına Yönelik Şiddet Tutumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2022.

42. Ataman H, Bozkurt A, Öztürk Akdeniz C. Kadınların aile içinde yaşanan şiddete ilişkin farkındalık düzeylerinin incelenmesi. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi 2022;31(5):337-48.

43. Çelik AA. Ebeveynlerin Aile İçi Şiddet Farkındalık Düzeylerinin Açıklanmasında Olumsuz Çocukluk Yaşantılarının ve Algılanan Ebeveyn Kabul-Ret Durumlarının Rolü (Yüksek Lisans Tezi). Gümüşhane Üniversitesi: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü; 2022.

44. Altıntop Ö, Adana F. Yeni evli çiftlerin aile içi şiddete yönelik tutumları ve ilişkili faktörler. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık bilimleri Dergisi 2019;8(3):268.

45. Güzel B, Camadan F. Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddet farkındalığının açıklanmasında aktif yurttaşlık öz- yeterlik algısı ve çeşitli demografik değişkenlerin rolü. İmgelem 2021;5(9): 479-95.

46. Aydın Ş, Parlak AG. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin aile içi şiddet farkındalığı ve etkileyen faktörler: tanımlayıcı kesitsel araştırma. Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi 2022;14(2):570-9.

47. Başgöl Ş, Doğan Özdemir NG, Karadeniz Benli C. Hemşirelik öğrencilerinin aile içi şiddet farkındalıklarının flört şiddetine etkisi. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi 2023;32(1):27-36.

48. Kourti A, Stavridou A, Panagouli E, Psaltopoulou T, Spiliopoulou C, Tsolia M. Domestic violence during the civod-19 pandemic: a systematic review. Trauma, Violence & Abuse 2023;24(2):719-44.

49. Gençöz T. Korku: sebepleri, sonuçları ve başetme yolları. Kriz Dergisi 1998;6(2):9-16.

EKLER

EK 1

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
GİRİŞİMSEL OLMAYAN BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU Edirne, Türkiye

ARAŞTIRMA BAŞVURUSU ONAYIBAŞVURU BİLGİLERİ	PROTOKOL KODU	TÜTF-GOBAEK 2022/358	
	PROTOKOL ADI	Edirne Merkezinde Aile İçi Şiddet Farkındalığının ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi	
	SORUMLU ARAŞTIRICI ÜNVANI / ADI	Dr. Öğr. Üyesi Önder SEZER	
	ARAŞTIRMA MERKEZİ		
	DESTEKLEYİCİ		
	ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	Tek Merkez Ulûsal	Çok Merkez Uluslararası
KARAR BİLGİLERİ	**Karar No:20/06**	**Tarih:17.10.2022**	
	Fakültemiz Aile Hekimliği Anabilim Dalı Dr. Öğr. Üyesi Önder SEZER'in sorumluluğunda yapılması planlanan ve yukarıda başvuru bilgileri verilen Araş. Gör. Dr. Eralp KOCA'nın tez çalışmasının araştırma başvuru dosyası ve ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş; araştırmaya ilişkin giderlerin gönüllüye ve/veya bağlı bulunduğu sosyal güvenlik kurumuna ödetilmediği koşullarda ve veri toplanacak yerlerden gerekli izinler alındıktan sonra gerçekleştirilmesinde etik bilimsel standartlar açısından sakınca bulunmadığına mevcudun oy birliği ile karar verilmiştir		
ETİK KURUL BİLGİLERİ			
ÇALIŞMA ESASI	Helsinki Bildirgesi, İyi Klinik Uygulamalar Kılavuzu, TÜTF-GOBAEK Yönergesi		

ÜYELER

Ünvan/Ad/ Soyadı	Uzmanlık Dalı	Kurumu	Cinsiyeti	İlişki(*)	Katılım (**)	İmza
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Gülsüm ÖNAL Başkan	Tıp Tarihi ve Etik	T.Ü.T.F. Tıp Tarihi ve Etik A.D.	K	E H	E H	
Prof. Dr. Hakan GÜRKAN Başkan Yardımcısı	Tıbbi Genetik	T.Ü.T.F. Tıbbi Genetik A.D.	E	E (H)	(E) H	
Doç. Dr. Selçuk KORKMAZ Üye	Biyoistatistik	T.Ü.T.F. BiyoistatistikA.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Mehmet Erdal VARDAR Üye	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları	T.Ü.T.F. Ruh Sağlığı ve Hastalıkları A.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Hasan ÜMİT Üye	İç Hastalıkları	T.Ü.T.F. İç Hastalıkları A.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Sernaz TOPALOĞLU Üye	İç Hastalıkları	T.Ü.T.F. İç Hastalıkları A.D.	K	E H	E H	
Doç. Dr. Sezgi SARIKAYA SOLAK Üye	Deri ve Zührevi Hastalıklar	T.Ü.T.F. Deri ve Zührevi Hastalıklar A.D.	K	E H	E H	
Doç. Dr. Oktay KAYA Üye	Fizyoloji	T.Ü.T.F. Fizyoloji A.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Galip EKUKLU Üye	Halk Sağlığı	T.Ü.T.F. Halk Sağlığı A.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Filiz TÜTÜNCÜLER KÖKENLİ Üye	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları	T.Ü.T.F Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları A.D	K	E (H)	(E) H	
Öğr. Gör. Dr. Sinan ATEŞ Üye	Kadın Hastalıkları ve Doğum	T.Ü.T.F. Kadın Hastalıkları ve Doğum A.D.	E	E H	E H	
Prof. Dr. Sevtap HEKİMOĞLU ŞAHİN Üye	Anestezi ve Reanimasyon	T.Ü.T.F. Anestezi ve Reanimasyon A.D.	K	E (H)	(E) H	
Doç. Dr. Doğan ALBAYRAK Üye	Genel Cerrahi	T.Ü.T.F. Genel Cerrahi A.D.	E	E H	E H	
Doç. Dr. Burhan Can ÇANAKÇİ Üye	Endotonti	T.Ü. Diş Hekimliği Fakültesi	E	E H	E H	
Doç. Dr. Hilal KEKLİCEK Üye	Protez-Ortez ve Biyomekani	T.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi	K	E (H)	(E) H	
Avukat Emine NURLU Üye		T.Ü. Rektörlüğü	K	E H	E H	
Emekli Öğretmen Sinan SEÇKİN Üye	Emekli Öğretmen	Serbest Üye	E	E H	E H	

*Araştırma ile ilişki
**Toplantıda Bulunma

EK 2

Evrak Tarih-Sayısı: 26.01.2023-396304

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

Sayı : 49654233-604.02.02
Konu: Araştırma İzin Talebi (Dr. Öğretim Üyesi Önder SEZER)

13.01.2023

EDİRNE VALİLİĞİNE
(İl Sağlık Müdürlüğü)

İlgi : 30/11/2022 tarihli ve 35183093-806-01.03-4994 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı Dr. Öğretim Üyesi Önder SEZER sorumluluğunda, Araştırma Görevlisi Dr. Eralp KOCA tarafından yapılmak istenen "Edirne Merkezinde Aile İçi Şiddet Farkındalığının ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi" konulu araştırma için Genel Müdürlüğümüzün görüşünün istendiği anlaşılmaktadır.

Konuya ilişkin olarak, araştırma talebinin Genel Müdürlüğümüzce yapılan değerlendirilmesi neticesinde;

Birinci basamak sağlık hizmetleri alanında yapılacak olan tüm araştırmalarda Tıbbi Deontoloji Tüzüğüne ve Hasta Hakları Yönetmeliğine uyulması gerekmektedir. Ayrıca, 25/01/2013 tarihli ve 28539 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği'nin 31 inci maddesi, 5 inci fıkrasında belirtilen "Aile hekimleri, bakmakla yükümlü olduğu vatandaşlara ait, bilgi sisteminde tuttuğu tüm verilerin ilgili mevzuatı çerçevesinde gizliliğini, bütünlüğünü, güvenliğini ve mahremiyetini sağlamakla yükümlüdür." hükmü ile 01/08/1998 tarihli ve 23420 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hasta Hakları Yönetmeliği'nin "Bilgilerin Gizli Tutulması" başlıklı 23 üncü maddesi 1 inci fıkrasında belirtilen "Sağlık hizmetinin verilmesi sebebiyle edinilen bilgiler, kanun ile müsaade edilen haller dışında hiçbir şekilde açıklanamaz" hükmüne istinaden, aile hekimlerine kayıtlı nüfusla ilgili veriler şahsın veya yasal vasisinin izni olmadan üçüncü kişilerle paylaşılamaz" öte yandan 07.04.2016 tarihli Resmi Gazete' de yayımlanmış olan 6698 sayılı "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu" hükümleri doğrultusunda ilgili veriler şahsın veya yasal vasisinin izni olmadan **üçüncü kişilerle paylaşılamayacağı** hükmü yer almaktadır.

Bununla birlikte, aile sağlığı merkezinde gerçekleşecek olan araştırmalarda, aile sağlığı merkezinin işleyişi ve güvenilirliğine zarar verilmemesi, sorumlu hekimin ve katılımcıların onayı çerçevesinde çalışma saatleri ve hizmeti aksatmadan, bizzat araştırma sahibi tarafından araştırmanın yürütülmesi gerekmektedir. Ayrıca katılımcılara verilmek üzere kadına yönelik şiddet durumunda yardım talep edilebilecek kurumların iletişim bilgilerini içeren Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı'nın mevzuatları doğrultusunda bir broşürün hazırlanarak, başvuru dosyasına eklenmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir. Öte yandan araştırma için katılımcıların iletişim bilgilerinin verilmeyeceği, aile sağlığı merkezinde ayrı bir oda tahsis edilmeyeceği ancak araştırmacının kendi imkanları ile katılımcılara ulaşması durumunda araştırmanın yapılabileceği kararına varılmıştır.

Evrak Tarih Sayısı: 26.01.2023-396304

Bu değerlendirmeler doğrultusunda yukarıda yer alan ilkelere bağlı kalmak koşuluyla araştırma izin talebi uygun görülmüştür. Çalışma tamamlandığında sonuçlarını içeren bir rapor örneğinin Genel Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir. Talep sahibine durumun bildirilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Sedat KAYGUSUZ
Bakan a.
Halk Sağlığı Genel Müdürü

EK 3

KADINA YÖNELİK ŞİDDETE KARŞI BAŞVURULABİLECEK YERLER

Kadına ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddet nedir?

Çocuk, eş, eski eş, yakın akrabalar gibi aile bireyleri arasında gerçekleşen; bireyin, fiziksel, cinsel, ekonomik veya psikolojik zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfî engellenmesini de içeren, toplumsal veya özel alanda meydana gelen, fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranıştır.

Şiddete maruz kalındığında ya da risk altındayken başvurulabilecek kuruluşlar:

Acil Telefon Hatları

- ALO 183 Sosyal destek hattı (7/24 ücretsiz hizmet)
- 112 Acil Çağrı Merkezi
- Gelincik Hattı 444 43 06
- Aile İçi Şiddet Acil Yardım Hattı: 0212 656 96 96

Şikayet ve İhbar için

- Valilik – Kaymakamlık
- Polis Merkezi
- Jandarma Karakolu
- Adli Makamlar (Cumhuriyet Başsavcılığı ve Aile Mahkemeleri, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğü (ADM))
- Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)
- Sosyal Hizmet Merkezi (Şiddetle Mücadele İrtibat Noktası)
- Sağlık Kuruluşları

Şikayet İhbar Mobil Uygulaması

- Kadın Destek Sistemi (KADES)

Danışma, destek konukevi (barınma) ve maddi yardım için

- Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü (konukevi hizmeti, destek ve danışmanlık)
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)
- Sosyal Hizmet Merkezi (Şiddetle Mücadele İrtibat Noktası)
- ALO 183 Sosyal Destek Hattı (7/24 Ücretsiz Hizmet)
- Sivil Toplum Örgütleri Konukevi Hizmeti, Destek ve Danışmanlık, Ayni-Maddi Yardım
- Barolar ve Baroya Bağlı Kadın Hakları Merkezleri ile Adli Yardım Büroları
- Belediyeler (konukevi hizmeti, destek ve danışmanlık, ayni-maddi yardım)
- Valilik, Kaymakamlık

EK 4

EDİRNE MERKEZİNDE AİLE İÇİ ŞİDDET FARKINDALIĞININ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ

AİLE HEKİMLİĞİ ANABİLİM DALI

ARŞ. GÖR. DR. ERALP KOCA

DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖNDER SEZER

Sayın katılımcı,

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı olarak Edirne il merkezinde yaşayan yetişkinlerin aile içi şiddet hakkında farkındalığının ve bunu etkileyen faktörlerin araştırılması amacıyla hazırladığımız anket çalışmasına katılmanızı rica ederiz. Çalışmaya katılmak zorunlu olmayıp, katılıp katılmamaktan dolayı herhangi bir ödül ya da ceza ile karşılaşmayacaksınız. Vermiş olduğunuz bilgiler yalnızca bilimsel araştırma amacıyla kullanılacak olup, hiçbir şekilde kimlik bilgilerinizle ilişkilendirilmeyecek ve tamamen gizli tutulacaktır.

1- Yaşınız: .....

2- Cinsiyetiniz:
- ☐ Kadın
- ☐ Erkek

3- Hangi bölgede yaşamaktasınız?
- ☐ İl merkezi
- ☐ İlçe
- ☐ Belde / Köy

4- Medeni durumunuz:
- ☐ Hiç evlenmemiş
- ☐ Resmi nikahlı
- ☐ İmam nikahlı
- ☐ Nikahlı ancak ayrı yaşıyorum
- ☐ Boşanmış
- ☐ Dul

5- Eğitim durumunuz:
- ☐ Okuryazar değil
- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul
- ☐ Lise
- ☐ Yükseköğretim ve üzeri

6- Eşinizin eğitim durumu:
- ☐ Okuryazar değil
- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul
- ☐ Lise
- ☐ Yükseköğretim ve üzeri

7- Mesleğiniz:
- ☐ İşsiz
- ☐ Emekli
- ☐ Öğrenci
- ☐ İşçi
- ☐ Memur
- ☐ Esnaf
- ☐ Diğer: .....

8- Eşinizin mesleği:
- ☐ İşsiz
- ☐ Emekli
- ☐ Öğrenci
- ☐ İşçi
- ☐ Memur
- ☐ Esnaf
- ☐ Diğer: .....

9- Ailenizin toplam geliri:
- ☐ Geliri giderinden az
- ☐ Gelir ve gideri eşit
- ☐ Geliri giderinden fazla

10- Evlenme yaşınız: .....

11- Eşinizle kaç yıldır tanışıyorsunuz: .....

12- Eşinizle aranızda akrabalık var mı?
- ☐ Hayır
- ☐ Evet

13- Eşinizle ne şekilde evlendiniz?
- ☐ Kaçarak
- ☐ Zorla / kaçırılarak
- ☐ Görücü usulü
- ☐ Tanışıp anlaşarak

14- Evde eşiniz ve çocuğunuz haricinde bakmakla yükümlü olduğunuz biri var mı?
- ☐ Hayır
- ☐ Evet

15- Eşinizin, çocuklarınız ile ilişkisi nasıldır?
- ☐ Çok Kötü
- ☐ Kötü
- ☐ Orta
- ☐ İyi
- ☐ Çok iyi

16- Eşinizle ne sıklıkla tartışma yaşarsınız?
- ☐ Çok nadir
- ☐ Bazen
- ☐ Sürekli

17- Covid-19 eve kapanma sürecinde eşinizle tartışma sıklığınız değişti mi?
- ☐ Azaldı
- ☐ Değişmedi
- ☐ Arttı

18- Ailenizde önemli kararları kim alıyor?
- ☐ Ben
- ☐ Eşim
- ☐ Her iki ebeveyn birlikte
- ☐ Diğer.....

19- Ailenin Korunması Ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Kanunu (6284) hakkında bilginiz var mı?
- ☐ Hayır
- ☐ Duydum ama içeriğini bilmiyorum
- ☐ Evet, biliyorum

20- Aile içi şiddet konusunda gelişmeleri hangi ortamdan takip ediyorsunuz? (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
- ☐ Televizyon
- ☐ Gazete, dergi vb. yazılı yayınlar
- ☐ Resmi kurumların yaptığı yayın ve bildiriler
- ☐ Sosyal medya
- ☐ Diğer.....

21- Aile içi şiddete karşı yardım alınabilecek mercilerden hangileri hakkında bilgi sahibisiniz? (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
- ☐ 112 Acil
- ☐ Alo 183
- ☐ Aile içi şiddet acil yardım hattı
- ☐ Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il müdürlükleri
- ☐ Şiddet Önleme Ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM)
- ☐ Kadın sığınma evleri
- ☐ Kadın sivil toplum kuruluşları
- ☐ Belediyelerin kadın danışma merkezleri

22 ile 41. Soruları içeren aşağıdaki tabloda *aile içi şiddet farkındalığı hakkında sorular bulunmaktadır. Her soru için üç seçenekten (Katılıyorum, küsmen katılıyorum, katılmıyorum) sizin için en uygun olanı işaretlemeniz ve cevapsız bırakmamanız gerekmektedir.*

Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyoru
22. Aile içi şiddet, aileden birinin diğerlerine ekonomik olarak zarar verici (para vermeme, zorunlu gereksinimlerini karşılamama, çalışmasına izin vermeme vb.) eylemlerde bulunmasıdır			
23. Aile içi şiddet, aileden birinin diğerlerinin sosyokültürel yaşamını kısıtlayıcı (sokağa çıkarmama, akrabalarıyla görüşmesini engelleme vb.) eylemlerde bulunmasıdır			
24. Aile içi şiddet, aileden birinin diğerlerine duygusal olarak zarar verici (aşağılama, hor görme, değer vermeme vb.) eylemlerde bulunmasıdır			
25. Aile içi şiddet, aileden birinin diğerine/diğerlerine cinsel olarak zarar verici (cinsel ilişkiye zorlama, istismar, ensest vb.) eylemlerde bulunmasıdır			
26. Aile içi şiddet, aileden birinin diğerlerine fiziksel olarak zarar verici (tokatlama, tekme atma, üzerinde sigara söndürme vb.) eylemlerde bulunmasıdır			
27. Aile içi şiddet, toplumda suça yönelme gibi sorunlara neden olur			
28. Aile içi şiddet, intihar veya öldürmeyle sonuçlanabilir.			
29. Aile içinde şiddet, bireylerin sağlık sorunları yaşamasına neden olur			
30. Aile içi şiddet, ailenin dağılmasına neden olur.			
31. Aile içi şiddet, bireylerde istenmeyen davranışlara (depresyon, madde bağımlılığı, evden kaçma vb.) neden olur.			
32. Şiddet uygulayan, ailenin büyüğü ise karşılık vermemek gerekir			
33. Aile içinde yaşanan şiddete, aile dışından birilerinin müdahale etmesi uygun değildir.			
34. Aile içi şiddet, ancak ailedeki bireylerin birbirlerine sevgi ve bağlılığı az olduğunda zarar vericidir.			
35. Aile içinde yaşanan şiddette, yasal yollara başvurmak en son çare olmalıdır.			
36. Aile içinde yaşanan şiddet, aile içinde kalmalıdır.			
37. Aile içindeki bireylerin, şiddeti hak ettiği durumlar vardır.			
38. Baskı ve korkutma olmaksızın ailenin devamını sağlamak güçtür.			
39. Aile içinde, dayak yerine hakaret ve küfürlü sözler kullanmak tercih edilmelidir.			
40. Bazen aile içinde disiplini sağlamak için dayak gereklidir.			
41. Bazen ailenin düzenini korumak için ailedeki bireylerin baskı altına alınması gerekir.			

Aşağıdaki tablodaki sorular için iki seçenekten uygun olanı işaretlemeniz gerekmektedir

	Hayır	Evet
42. Çocukluğunuzda aile içi şiddete maruz kaldınız mı?		
43. Çocukluğunuzda ailenizde / yakın çevrenizde aile içi şiddette tanıklık ettiniz mi?		
44. Size hiç aile içi şiddet hakkında bilgilendirme yapıldı mı?		
Eşiniz size aşağıda anlatılanlar bir gibi davranışta bulundu mu?		
45. Tokat, tekme, yumruk atmak, boğazını sıkmak, ısırmak, kolunu bükmek, saçını çekmek, itmek, kesici - delici aletlerle size direk zarar verme ya da sizi korkutmak için bir eşyaya zarar verme gibi **fiziksel eylemler**		
Bu durum sonrasında ayrılmayı düşündünüz mü?		
Bu durum sonrasında resmi kurumlardan yardım aldınız mı?		
Bu durum sonrasında yakınlarınızdan yardım aldınız mı, aldıysanız kimden veya nereden aldınız? Lütfen belirtiniz.....		
46. Üzerinizde kontrol sağlamak için sizin duygusal ihtiyaçlarınızı kendi keyfine göre karşılamak. Cezalandırıcı, küçük düşürücü, yargılayıcı tehdit edici tavırlar sergilemek. Beceri ve yeteneklerini küçümsemek, kararlar alınıyorken fikrinizi almamak. Maddi ve manevi yardım alabileceğiniz kişilerden sizi uzaklaştırmak gibi **psikolojik eylemler**		
Bu durum sonrasında ayrılmayı düşündünüz mü?		
Bu durum sonrasında resmi kurumlardan yardım aldınız mı?		
Bu durum sonrasında yakınlarınızdan yardım aldınız mı, aldıysanız kimden veya nereden aldınız? Lütfen belirtiniz.....		
47. Sizin rızanız olmadan cinsel ilişkiye zorlamak, "hayır" dediğiniz zaman duymazdan gelmek, rıza almadan cinsellik içeren görüntüleri çekmek ya da yayınlamak, cinselliği ceza/ödül sistemi olarak kullanmak gibi **cinsel eylemler**		
Bu durum sonrasında ayrılmayı düşündünüz mü?		
Bu durum sonrasında resmi kurumlardan yardım aldınız mı?		
Bu durum sonrasında yakınlarınızdan yardım aldınız mı, aldıysanız kimden veya nereden aldınız? Lütfen belirtiniz.....		
48. Sizin çalışmanıza, meslek edinmenize, okulu ya da kursu bitirmenize veya işinde yükselmenize engel olmak, gelir ve birikiminize el koymak, oldukça düşük miktarda harçlık vererek günlük yaşamanızı istemek gibi **ekonomik eylemler**		
Bu durum sonrasında ayrılmayı düşündünüz mü?		
Bu durum sonrasında resmi kurumlardan yardım aldınız mı?		
Bu durum sonrasında yakınlarınızdan yardım aldınız mı, aldıysanız kimden veya nereden aldınız? Lütfen belirtiniz.....		
49) Aile içi şiddet ile ilgili haberler karşısında tepkiniz nasıl olur? *(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)*		
a) Bir şey hissetmem		
b) Şiddeti yaşayanlar için üzülürüm		
c) Hak ettiklerini düşünürüm		
d) Benim/yakınlarımın da başıma gelebilir diye korkarım		
e) Diğer.....		

Anketimize katıldığınız için teşekkür ederiz.